

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a doua)

8 iulie 2004*

Mannesmannröhren-Werke AG

împotriva

Comisiei Comunităților Europene

„Concurență – Înțelegeri între întreprinderi – Piețele tuburilor din oțel fără sudură – Durata încalcării – Amenzi”

Cauza T-44/00

În cauza T-44/00,

Mannesmannröhren-Werke AG, cu sediul în Mülheim an der Ruhr (Germania), reprezentată de M. Klusmann, avocat, cu domiciliul ales în Luxemburg,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Comunităților Europene, reprezentată de domnii M. Erhart și A. Whelan, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

pârâtă,

având ca obiect o cerere de anulare a Deciziei 2003/382/CE a Comisiei din 8 decembrie 1999 privind o procedură de aplicare a articolului 81 din Tratatul CE (Cauza IV/E-1/35.860-B – Tuburi din oțel fără sudură) (JO 2003, L 140, p. 1), sau, cu titlu subsidiar, o cerere de reducere a cuantumului amenzii impuse reclamantei,

TRIBUNALUL DE PRIMĂ INSTANȚĂ AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE (Camera a doua)

compus din domnii N. J. Forwood, președinte, J. Pirrung și A. W. H. Meij, judecători,

grefier: domnul J. Plingers, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 19, 20 și 21 martie 2003,

pronunță prezenta

Hotărâre

* Limba de procedură: germana.

Situația de fapt și procedura

1 Prezenta cauză vizează Decizia 2003/382/CE a Comisiei din 8 decembrie 1999, privind o procedură de aplicare a articolului 81 din Tratatul CE (Cauza IV/E-1/35.860-B – Tuburi din oțel fără sudură) (JO 2003, L 140, p. 1, în continuare „decizia atacată”).

[...]

Procedura în fața Tribunalului

34 Prin șapte cereri depuse la grefa Tribunalului între 28 februarie și 3 aprilie 2000, Mannesmann, Corus, Dalmine, NKK Corp., Nippon, Kawasaki și Sumitomo au introdus o acțiune împotriva deciziei atacate.

35 Prin Ordonanța din 18 iunie 2002, s-a decis, după ascultarea părților, să se conexeze cele șapte cauze în scopul procedurii orale, în conformitate cu articolul 50 din Regulamentul de procedură al Tribunalului. În urma acestei conexări, reclamantele în cele șapte cauze au putut consulta toate dosarele referitoare la prezenta procedură la grefa Tribunalului. Au fost adoptate și măsuri de organizare a procedurii.

36 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a doua) a hotărât să deschidă procedura orală. Au fost ascultate susținerile orale ale părților și răspunsurile acestora la întrebările Tribunalului în ședința din 19, 20 și 21 martie 2003.

Concluziile părților

37 Reclamanta solicită Tribunalului:

- anularea deciziei atacate;
- în subsidiar, reducerea cuantumului amenzii care i s-a aplicat;
- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

38 Comisia solicită Tribunalului:

- respingerea acțiunii;
- obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la cererea de anulare a deciziei atacate

39 În sprijinul cererii sale de anulare, reclamanta ridică, în primul rând, o serie de motive vizând contestarea regularității procedurii administrative. Aceasta invocă, apoi, o încălcare a articolului 81 alineatul (1) CE prin faptul că Comisia nu ar fi stabilit potrivit legii existența încălcării reproșate la articolul 1 din decizia atacată, pe de o parte, și la articolul 2 din decizia atacată, pe de altă parte.

¹ Nu sunt reproduse motivele prezentei hotărâri referitoare la antecedentele litigiului. Acestea sunt expuse la punctele 2–33 din Hotărârea Tribunalului din 8 iulie 2004, JFE Engineering și alții/Comisia, T-67/00, T-68/00, T-71/00 și T-78/00, Rec., p. 11-2501.

Cu privire la motivele întemeiate pe vicii de procedură

Cu privire la motivul întemeiat pe o încălcare a drepturilor la apărare prin faptul că Comisia ar fi refuzat reclamantei accesul la anumite elemente din dosar.

– Argumentele părților

40 Reclamanta susține că nu a avut acces la întreg dosarul administrativ. Comisia nu i-ar fi permis să ia cunoștință de documentele transmise de Autoritatea de supraveghere a AELS, susținând caracterul intern al acestor documente, fără altă explicație și fără a le examina conținutul. Mannesmann consideră astfel că putea fi privată de anumite documente dezincrimatoare.

41 În plus, Mannesmann reproșează Comisiei că nu a respectat procedura descrisă la punctul II A din Comunicarea 97/C 23/03 a Comisiei privind regulile interne de procedură pentru tratarea cererilor de acces la dosar în cazurile care intră sub incidența articolelor [81] și [82] din Tratatul CE, articolelor 65 și 66 din Tratatul CECA și a Regulamentului (CEE) nr. 4064/89 al Consiliului (JO 1997, C 23, p. 3, în continuare „comunicarea privind accesul la dosar”). În temeiul acestei comunicări, consilierul-auditor ar fi obligat să controleze clasificarea documentelor din dosar și, după caz, să verifice dacă sunt clasificate în mod corespunzător ca documente interne. Această obligație de control ar fi independentă de orice inițiativă din partea întreprinderilor. Mannesmann apreciază astfel că nu este în măsură să determine dacă comunicarea privind obiecțiunile și dosarul administrativ conțin sau nu toate documentele dezincrimatoare.

42 De altfel, Mannesmann reproșează Comisiei că nu i-a comunicat o listă cu toate documentele care figurează în dosar, pentru a-i permite să solicite să ia cunoștință de anumite documente (hotărârile Tribunalului din 29 iunie 1995, Solvay/Comisia, T-30/91, Rec., p. II-1775, punctele 89 și 93 - 95 și ICI/Comisia, T-36/91, Rec., p. II-1847, punctele 99 și 103-105). Comisia ar fi de altfel obligată să identifice pe această listă documentele cu caracter intern (Hotărârea Tribunalului din 15 martie 2000, Cimenteries CBR și alții/Comisia, denumită „Ciment”, T-25/95, T-26/95, T-30/95 – T-32/95, T-34/95 – T-39/95, T-42/95 – T-46/95, T-48/95, T-50/95 – T-65/95, T-68/95 – T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 și T-104/95, Rec., p. II-491, punctele 168 și 186). Comisia ar fi încălcat astfel dreptul la apărare. O astfel de încălcare nu ar putea fi „îndreptată” în fața Tribunalului (Hotărârea Solvay/Comisia, citată anterior, punctul 98).

43 În ședință, Mannesmann a invocat, prin analogie, Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2001 privind accesul publicului la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei (JO L 145, p. 43).

44 Comisia răspunde că potrivit jurisprudenței constante nu este obligată să ofere acces la documentele sale interne (hotărârile Tribunalului din 17 decembrie 1991, Hercules Chemicals/Comisia, T-7/89, Rec. p. II-1711, punctul 54; din 1 aprilie 1993, BPB Industries și British Gypsum/Comisia, T-65/89, Rec. p. II-389, și Hotărârea Ciment, punctul 42 de mai sus, punctul 420). Aceste documente nu ar putea, dată fiind natura lor, să fie invocate cu titlu de probe ale unei încălcări (a se vedea punctul I A 3 din comunicarea privind accesul la dosar). În orice caz, Mannesmann nu ar fi demonstrat că decizia atacată se bazează pe documente la care aceasta nu a avut acces.

45 Comisia apreciază că nu există nicio îndoială că documentele în cauză trebuie clasificate ca documente interne. Conform dispozițiilor de la punctul II A 2 litera (c) din comunicarea

privind accesul la dosar, corespondența dintre Comisie și o autoritate publică terță precum Autoritatea de supraveghere a AELS intra sub incidența noțiunii de document intern.

46 În ceea ce privește respectarea de către consilierul-auditor a obligației sale de control al documentelor care figurează în dosar, Mannesmann nu ar aduce nici o dovadă în sprijinul alegațiilor sale. Comisia subliniază, în plus, că Mannesmann nu a făcut uz de posibilitatea prevăzută la punctul II A 2 din comunicarea privind accesul la dosar, de a solicita consilierului-auditor să certifice calitatea de documente interne a documentelor în cauză.

47 În cele din urmă, Comisia respinge argumentul potrivit căruia are obligația de a comunica întreprinderilor o listă a documentelor interne care figurează în dosar.

– Constatările Tribunalului

48 Punctul II A 2 din comunicarea privind accesul la dosar este redactat după cum urmează:

„Din motive de simplificare și de eficacitate administrativă, documentele interne vor fi de acum înainte clasificate în repertoriul de documente interne referitoare la cazuri în curs de investigare (neaccesibil) care conține toate documentele interne în ordine cronologică. Această clasificare se va efectua sub controlul consilierului-auditor care poate, dacă este cazul, să certifice calitatea de „documente interne” a documentelor care sunt conținute în acesta.

Constituie, de exemplu, documente interne:

[...]

c) corespondența referitoare la o cauză cu alte autorități publice ⁽¹⁹⁾ ;

[...]” [traducere neoficială]

49 Nota din josul paginii nr. 19 din comunicarea privind accesul la dosar precizează:

„Este necesar să se protejeze confidențialitatea documentelor emise de autoritățile publice; această regulă este valabilă nu doar pentru documentele autorităților competente în materie de concurență, ci și pentru cele ale altor autorități publice, ale unui stat membru sau ale unui stat terț [...] Este totuși necesar să se facă distincție între aprecierile sau comentariile celorlalte autorități publice pentru care există o protecție absolută și documentele concrete pe care le-au putut furniza, acestea din urmă nefiind întotdeauna sub incidența excepției [...]” [traducere neoficială]

50 Trebuie subliniat că din textul punctului II A 2 din comunicarea privind accesul la dosar rezultă că controlul exercitat de consilierul-auditor pentru a verifica caracterul intern al documentelor care figurează în dosar nu este o etapă sistematică a procedurii administrative contrar celor pretinse de Mannesmann. Într-adevăr, dat fiind că consilierul-auditor „poate” efectua o astfel de verificare „dacă este cazul” în termenii de la punctul menționat, este necesar să se concluzioneze că, în cazul în care calificarea anumitor documente ca „documente interne” nu este sau, după caz, nu mai este contestată, o verificare din partea acestuia nu este necesară. O interpretare contrară ar îngreuna în mod disproporționat volumul de muncă al Comisiei în cadrul procedurii administrative și ar contraveni obiectivului potrivit căruia această metodă de clasificare a fost adoptată pentru „[m]otive de simplificare și de eficacitate administrativă”. Prin urmare, este important să se stabilească dacă, în cadrul procedurii administrative, Mannesmann a solicitat verificarea de către consilierul-auditor a

caracterului intern al documentelor comunicate Comisiei de Autoritatea de supraveghere AELE și clasificate ca documente interne.

51 În această privință, trebuie subliniat că Mannesmann a adresat o cerere de acces la documentele în cauză prin scrisoarea din 12 martie 1999, anexată cererii. Totuși, această cerere a fost respinsă de Comisie prin scrisoarea din 22 martie 1999, de asemenea anexată cererii, pe motiv că aceste documente erau efectiv documente interne în sensul punctului II A din comunicarea privind accesul la dosar (a se vedea, în special, punctul II A 2 din comunicarea menționată).

52 Comisia a indicat în memoriul său în apărare, fără a fi contrazisă în această în această privință de Mannesmann, că nu a contestat ulterior refuzul accesului conținut în scrisoarea din 22 martie 1999 cerând consilierului-auditor să verifice exactitatea și temeinicia răspunsului Comisiei. Astfel, Mannesmann s-a limitat la a susține în replica sa, că nu îi revenea sarcina de a sesiza consilierul-auditor cu o nouă cerere. Reiese, de altfel, dintr-un pasaj din raportul consilierului-auditor menționat de Comisie în răspunsul său la o întrebare scrisă a Tribunalului că „nicio întrebare referitoare la dreptul la apărare în sensul strict și, în special, nicio întrebare referitoare la accesul la dosar nu a fost ridicată [...]” de părți.

53 Este necesar să se considere că, întrucât Mannesmann nu a solicitat, după ce a primit scrisoarea din 22 martie 1999, verificarea calificării documentelor de la paginile 1–350 din dosarul administrativ al Comisiei ca documente interne, nu era necesar ca consilierul-auditor să efectueze o astfel de verificare în speță. Într-adevăr, în ipoteza în care Comisia respinge în scris o cerere de acces la anumite documente dintr-un dosar pe motiv că este vorba de documente interne, este necesar să se considere că îi revine apoi autorului cererii de acces sarcina de a o repeta punând la îndoială caracterul intern al documentelor menționate, dacă dorește intervenția consilierului-auditor pentru a examina această chestiune.

54 În ceea ce privește obiecția societății Mannesmann potrivit căreia Comisia nu i-a furnizat o listă a tuturor documentelor care figurează în dosarul său, inclusiv documentele interne, din jurisprudența invocată de Mannesmann în sprijinul tezei sale, nu reiese că faptul de a nu fi fost furnizată de către Comisie o astfel de listă părților în stadiul procedurii administrative, constituie în sine o încălcare a dreptului la apărare. Într-adevăr, în hotărârile Solvay/Comisia, punctul 42 de mai sus (punctele 89 și 93–95), și ICI/Comisia, punctul 42 de mai sus (punctele 99 și 103–105), Tribunalul a examinat doar problema punerii necesare în balanță a dreptului de acces la documentele incriminatoare și dezincriminatoare cu protejarea secretului de afaceri al întreprinderilor, nu cu protejarea documentelor interne. În plus, dacă reiese din Hotărârea Ciment, punctul 42 de mai sus (punctele 5, 168 și 186), că Tribunalul a solicitat Comisiei, în cadrul unei măsuri de organizare a procedurii, să prezinte o descriere a documentelor interne al căror conținut nu fusese specificat, nici măcar în mod sumar, pe lista pe lista furnizată părților în stadiul procedurii administrative, acesta nu a dedus din această circumstanță că a fost încălcat dreptul la apărare de către Comisie.

55 În orice caz, trebuie subliniat că dreptul la apărare nu este încălcat printr-o neregulă procedurală decât în măsura în care aceasta a avut o incidență concretă asupra posibilității întreprinderilor anchetate de a se apăra (a se vedea în acest sens, Hotărârea Ciment, punctul 42 de mai sus, punctele 852–860).

56 Or, în speță, Tribunalul a solicitat Comisiei, în cadrul unei măsuri de organizare a procedurii, să prezinte o listă care să indice conținutul paginilor de la 1 la 350 din dosarul său

administrativ. Din această listă reiese că toate documentele în cauză apar ca documente interne, nu ca probe incriminatoare sau dezincriminatoare, în sensul că nu ar putea stabili că una sau alta dintre întreprinderile în cauză a comis sau nu o încălcare, astfel încât nici lipsa verificării de către consilierul-auditor a caracterului intern al documentelor menționate, nici refuzul Comisiei de a prezenta o listă care să conțină o descriere a acestora nu au putut afecta posibilitatea Mannesmann de a se apăra și, prin urmare, nu au putut încălca dreptul său la apărare. Într-adevăr, Mannesmann nu a susținut în ședință după ce a primit o copie a acestei liste, contrar celor pretinse de aceasta înainte de a o primi, că anumite documente care sunt enumerate în aceasta nu erau, în realitate, documente interne.

57 În lumina punctului precedent, este necesar să se respingă și argumentația înaintată de Mannesmann în ședință, fondată prin analogie pe Regulamentul 1049/2001. Chiar presupunând că Mannesmann ar fi putut să demonstreze că avea un drept de acces la documentele în cauză, faptul de a avea acces la acestea nu i-ar fi permis să se apere mai bine în cadrul procedurii conduse de Comisie. În consecință, această argumentație nu ar putea justifica anularea deciziei atacate în orice ipoteză.

58 Trebuie să se constate de altfel că Regulamentul nr. 1049/2001, precum și Decizia 94/90/CECA, CE, Euratom a Comisiei din 8 februarie 1994 privind accesul publicului la documentele Comisiei (JO L 46, p. 58), pe care o înlocuiește, prevăd că solicitantul de acces trebuie să efectueze demersuri procedurale specifice, în special o cerere formală inițială și o cerere confirmativă în caz de refuz, pentru a invoca dispozițiile lor pe fond. Întrucât Mannesmann nu a urmărit în speță această cale procedurală, nu ar putea-o eluda cerând aplicarea prin analogie a dispozițiilor de fond menționate.

59 Din cele precedente rezultă că prezentul motiv trebuie respins.

Cu privire la caracterul pretins insuficient al termenului de răspuns la comunicarea privind obiecțiunile

– Argumentele părților

60 Mannesmann estimează că nu a beneficiat de un termen suficient pentru a răspunde la comunicarea privind obiecțiunile. Comisia ar fi omis să ia în considerare particularitățile speței când a stabilit termenul menționat. Acesta ar fi început la 11 februarie 1999, dată la care destinatarii deciziei atacate au avut acces la dosar și ar fi expirat la 20 aprilie 1999. În ciuda importanței volumului dosarului și cu toate că anumite documente ar fi fost redactate în limbi neuzuale, Comisia ar fi respins, fără motivație specială, la 22 martie 1999, cererea sa de acordare a unui termen suplimentar. De altfel, dată fiind existența unei anchete conexe, Mannesmann estimează că a fost constrânsă să se apere în două cauze nedispunând, pentru aceasta, decât de termene extrem de scurte. Printre destinatarii deciziei atacate, ea ar fi fost singura care s-ar fi confruntat cu o astfel de situație. Aceasta estimează, în consecință, că a fost supusă unui tratament discriminatoriu.

61 Comisia respinge aceste alegații. Toți destinatarii comunicării privind obiecțiunile ar fi dispus de două luni de la notificarea sa, adică 3 februarie 1999, pentru a-și pregăti răspunsul. La cererea Mannesmann, de altfel, Comisia, prin scrisoarea din 22 martie 1999, ar fi amânat până la 20 aprilie 1999 data de depunere a observațiilor ca răspuns la comunicarea privind obiecțiunilor. O măsură de această natură nu ar fi supusă cerințelor de motivare prevăzute la articolul 253 CE. Comisia estimează că termenul de aproximativ două luni și jumătate de care a beneficiat Mannesmann pentru a-și pregăti răspunsul era suficient. În această privință, ea se referă, în special, la Hotărârea Cement, punctul 42 de mai sus (punctele 654 și 655).

– Constatările Tribunalului

62 Este necesar să se amintească mai întâi că la articolul 11 alineatul (1) din Regulamentul nr. 99/63/CEE al Comisiei din 25 iulie 1963 referitor la audierile prevăzute la articolul 19 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 17 al Consiliului (JO 127, p. 2268), aplicabil la data trimiterii comunicării privind obiecțiunile către reclamantă și la articolul 14 din Regulamentul (CE) nr. 2842/1998 al Comisiei din 22 decembrie 1998 privind audierea părților în anumite proceduri întemeiate pe articolele [81] și [82] din Tratatul CE (JO L 354, p. 18), aplicabil după 31 ianuarie 1999, care ambele urmăresc să garanteze destinatarilor unei comunicări privind obiecțiunile un termen suficient pentru exercitarea utilă a dreptului lor la apărare, se prevede că, atunci când stabilește acest termen, de o durată minimală de două săptămâni, Comisia trebuie să ia în considerare timpul necesar stabilirii observațiilor, precum și urgența cauzei. Termenul acordat trebuie apreciat în mod concret în funcție de dificultatea cazului în speță (Hotărârea Ciment, punctul 42 de mai sus, punctul 653, și jurisprudența citată).

63 Astfel cum a evidențiat Comisia în memoriul său în apărare, de la punctul 207 din cel de-al XXIII-lea Raport al său asupra politicii de concurență, din 1993, reiese că, în cauzele de importanță medie, va fi acordat un termen general de două luni și, în cauzele complicate, un termen de trei luni, aceste termene fiind prelungite după caz pentru a se ține seama de perioadele de vacanță. În schimb, se precizează, la finalul aceluiași punct, că, spre deosebire de ceea ce reiese din practica anterioară, aceste termene relativ lungi nu vor fi, „în principiu”, prelungite.

64 În speță, Comisia a acordat reclamantei, prin scrisoarea sa din 21 ianuarie 1999 la care era anexată comunicarea privind obiecțiunile, un termen de două luni pornind de la data notificării acesteia în aplicarea Regulamentului nr. 99/63. Întrucât Mannesmann a cerut un termen suplimentar de două luni prin scrisoarea din 12 martie 1999, Comisia a acordat, prin scrisoarea sa din 22 martie 1999, un termen suplimentar de 17 zile pentru a răspunde la comunicarea privind obiecțiunile, în plus față de termenul de două luni acordat în scrisoarea sa inițială, care însoțește comunicarea privind obiecțiunile, în data de 21 ianuarie 1999.

65 În ceea ce privește data de început care trebuie luată în considerare pentru calcularea perioadei de care au dispus destinatarii comunicării privind obiecțiunile pentru a formula observații asupra acesteia, trebuie subliniat că toate documentele cele mai importante din dosar, adică 32 de documente în total, au fost anexate la comunicarea privind obiecțiunile. În aceste condiții, este necesar să se considere că destinatarii comunicării privind obiecțiunile și-au putut începe în mod util analiza acesteia de la notificarea ei, la 3 februarie 1999, în ceea ce privește Mannesmann, după cum evidențiază Comisia, și nu începând de la data la care au avut acces la întregul dosar, adică la 11 februarie 1999, după cum pretinde Mannesmann. Rezultă din cele de mai sus că, faptul că Comisia a acordat un termen suplimentar până la 20 aprilie 1999, a reprezentat o prelungire cu 17 zile a termenului acordat inițial.

66 Deși este vorba în prezenta cauză de un dosar voluminos, de mai mult de 15 000 de pagini, Comisia a amintit în mod justificat că un dosar de acest volum nu este excepțional în cadrul anchetelor în materie de concurență. Este necesar să se constate că prezenta cauză nu ar putea fi asimilată, în termeni de complexitate factuală, celei care a condus la Hotărârea Ciment, punctul 42 de mai sus, în care comunicarea privind obiecțiunile a fost adresată către 76 întreprinderi și asociații de întreprinderi (punctele 3, 4 și 654 din hotărâre) și în cadrul căreia a fost acordat un termen de patru luni în total în urma a două prelungiri, întreprinderilor în cauză, pentru ca acestea să formuleze observații asupra comunicării privind obiecțiunile. În speță, Mannesmann nu a înaintat nici un element specific de natură să demonstreze că prezenta cauză era în mod particular importantă și/sau complexă.

67 În ceea ce privește argumentul întemeiat pe faptul că Mannesmann a trebuit să răspundă comunicării privind obiecțiunile în două cauze paralele (cauzele IV/E-1/35.860-B și IV/E-1/35.860-A), Comisia a evidențiat, în memoriul său în apărare, că cele două cauze vizate erau „strâns legate și se suprapun[eau] în multe puncte, atât în ceea ce privește obiecțiunile, cât și documentele în cauză”. Mai mult, Comisia a subliniat că cele două comunicări privind obiecțiunile au fost deopotrivă adresate Corus și producătorilor japonezi. Or, este important să se evidențieze că Mannesmann nu a contestat aceste observații în planul factual, limitându-se la a se întreba, în replica sa, asupra motivului pentru care Comisia nu a adresat o singură comunicare privind obiecțiunile întreprinderilor în cauză, dacă legăturile între cele două cauze erau atât de strânse, observație care este lipsită de relevanță în prezentul context. Este deci necesar să se constate că acele cauze care fac obiectul celor două comunicări privind obiecțiunile prezentau un număr semnificativ de similarități, astfel încât faptul că Mannesmann a trebuit să prezinte observații în cele două cauze în paralel nu a reprezentat un volum adițional de muncă important pentru aceasta.

68 În lumina celor precedente, termenul global de două luni și jumătate, care a fost acordat Mannesmann, era suficient pentru a-i permite să își formuleze observațiile și, în consecință, să se apere în mod util (a se vedea, cu titlu de exemplu, Hotărârea Curții din 16 decembrie 1975, Suiker Unie și alții/Comisia, 40/73–48/73, 50/73, 54/73–56/73, 111/73, 113/73 și 114/73, Rec. p. 1663, punctele 94–99).

69 În ceea ce privește argumentul Mannesmann potrivit căruia ar fi fost victima unei încălcări a principiului egalității de tratament, este necesar să se considere că, atât timp cât termenele acordate sunt suficiente pentru a permite părților să se apere, aceste termene pot fi stabilite în mod global și nu este nevoie să fie proporționale cu munca de pregătire necesară în fiecare caz individual.

70 În această privință, este necesar să se amintească, cu titlu de analogie, că la articolul 230 al cincilea alineat CE se prevede că o acțiune în anulare trebuie să fie formulată într-un termen de două luni care, în conformitate cu o jurisprudență constantă, nu poate fi prelungit indiferent care ar fi circumstanțele, și a cărei nerespectare are drept consecință automată inadmisibilitatea acțiunii cu singura excepție limitată a unui caz de forță majoră (a se vedea în acest sens Ordonanța Tribunalului din 21 martie 2002, Laboratoire Monique Rémy/Comisia, T-218/01, Rec. p. II-2139, confirmată în recurs prin Ordonanța Curții din 30 ianuarie 2003, Laboratoire Monique Rémy/Comisia, C-176/02 P, nepublicată). În aceste condiții, fixarea termenelor globale nu ar putea fi considerată ca putând să constituie, în sine, o încălcare a principiului egalității de tratament în dreptul comunitar (a se vedea, de asemenea, în această privință, Hotărârea Ciment, punctul 42 de mai sus, punctul 654).

71 Astfel, faptul că alți destinatari ai comunicărilor privind obiecțiunile în cauză în prezenta speță ar fi beneficiat de același termen pentru a răspunde la o singură comunicare privind obiecțiunile ca cel acordat societății Mannesmann pentru a răspunde la două comunicări nu ar putea fi considerat ilegal, din moment ce termenul acordat societății Mannesmann a fost considerat suficient.

72 În cele din urmă, în ceea ce privește pretinsa lipsă a motivării refuzului de a acorda societății Mannesmann încă două luni pentru a-și prezenta observațiile, este necesar să se amintească că, potrivit unei jurisprudențe constante, cerința motivării trebuie apreciată în funcție de circumstanțele din speță, în special de conținutul actului, de natura motivelor invocate și de interesul pe care destinatarii sau alte persoane vizate direct și individual de act îl pot avea în a primi explicații. În această privință, nu este necesar ca motivarea să specifice toate elementele de fapt și de drept relevante, în măsura în care întrebarea dacă motivarea

unui act îndeplinește cerințele de la articolul 253 CE trebuie să fie apreciată nu numai în privința textului său, ci și în privința contextului său, precum și a ansamblului de norme juridice care reglementează domeniul în cauză (Hotărârea Curții din 9 ianuarie 2003, Petrotub și Republica/Consiliul, C-76/00 P, Rec., p. I-79, punctul 81, și jurisprudența citată).

73 În această privință, este necesar să se amintească că *Al XXIII-lea raport asupra politicii de concurență* prevede, la punctul 207, că în principiu, un termen de două luni va fi acordat pentru a răspunde la comunicarea privind obiecțiunile în cauzele de importanță medie (a se vedea punctul 63 de mai sus). Prin urmare, este necesar să se deducă că, acordând în speță un termen de două luni, Comisia a considerat în mod necesar că importanța prezentei cauze era „medie” și că termenul acordat era așadar suficient, în principiu, pentru a permite destinatarilor comunicării privind obiecțiunile să își prezinte observațiile. În lumina acestei constatări trebuie examinată motivarea deciziei prin care se refuză acordarea termenului suplimentar solicitat.

74 În speță, este necesar să se considere că refuzul Comisiei de a acorda termenul suplimentar de două luni solicitat nu trebuia să facă obiectul unei motivări speciale. Întrucât Comisia a luat poziție cu privire la importanța cauzei, în conformitate cu punctul 207 din cel de-al *XXIII-lea Raport asupra politicii de concurență*, trebuie subliniat că acordând societății Mannesmann 17 zile suplimentare indicând că era „imposibil” să se acorde termenul de două luni pe care aceasta îl solicita, instituția și-a confirmat implicit analiza inițială. Termenul suplimentar acordat trebuie, având în vedere politica restrictivă a Comisiei în privința prelungirilor termenelor de răspuns la comunicările privind obiecțiunile, enunțată la punctul 207, să fie considerat ca o concesie făcută de Comisie societății Mannesmann. Rezultă că această întreprindere nu ar putea întemeia un motiv pentru anulare pe absența unei motivări particulare a deciziei prin care i se refuză acordarea termenului solicitat.

75 Din cele de mai sus rezultă că toate motivele ridicate de Mannesmann împotriva refuzului Comisiei de a-i acorda termenul suplimentar pe care îl solicitase trebuie respinse.

Cu privire la utilizarea înscrisului „Cheie de repartizare” ca document incriminator

– Argumentele părților

76 Mannesmann se opune admisibilității ca probă a înscrisului „Cheie de repartizare”. Mannesmann precizează că Comisia s-a bazat în principal pe acest document pentru a constata existența încălcărilor vizate la articolele 1 și 2 din decizia atacată. Întrucât Comisia nu a divulgat identitatea autorului documentului menționat, autenticitatea și forța probatorie a acestuia ar trebui tratate cu atenție.

77 Comisia ar fi trebuit, cel puțin, să precizeze circumstanțele în care aceasta își procurase respectivul document, invocat cu titlu de probă directă a unui act ilegal. Conform principiilor inerente statului de drept, doar în prezența acestei precizări persoana împotriva căreia este invocată o astfel de probă ar fi în măsură să își asigure apărarea (Hotărârea Curții din 13 februarie 1979, Hoffmann-La Roche, 85/76, Rec. p. 461).

78 Niciuna dintre întreprinderile în cauză nu ar fi recunoscut autenticitatea acestui document contrar celor constatate în cauza care a condus la Hotărârea Curții din 7 noiembrie 1985, Adams/Commission (145/83, Rec. p. 3539), în cadrul căreia credibilitatea informatorului Comisiei nu era pusă la îndoială. Întrucât Comisia nu a demonstrat autenticitatea înscrisului „Cheie de repartizare”, aceasta nu ar putea să îl utilizeze împotriva Mannesmann. Această încălcare a dreptului la apărare ar justifica anularea deciziei atacate.

79 Chiar dacă utilizarea acestui document ar fi legală, Mannesmann îi contestă valoarea probatorie. În primul rând, înscrisul „Cheie de repartizare” ar fi contrazis de alte elemente adunate în cursul anchetei. Astfel, la considerentul 86 al deciziei atacate, Comisia ar fi considerat că înscrisul „Cheie de repartizare” contrazicea în mod expres declarațiile Vallourec, chiar dacă acestea au contribuit în mod semnificativ la stabilirea faptelor. În al doilea rând, înscrisul „Cheie de repartizare” ar fi contrazis de faptul că întreprinderile Siderca și Tubos de Acero de México SA se pare că au livrat tuburi în Europa. Prin urmare, nu ar fi posibil să se stabilească cum poate acest document să constituie o probă a încălcării reproșate.

80 Comisia amintește că este obligată să respecte secretul profesional, în temeiul articolului 287 CE, și că trebuie, de asemenea, cu riscul de a-și limita acțiunea, să garanteze anonimatul informatorilor săi. Interesul întreprinderilor în a cunoaște originea anumitor documente ar trebui conciliat cu interesul public pentru urmărirea înțelegerilor ilicite și protecția datorată informatorilor (Hotărârea Adams/Comisia, punctul 78 de mai sus, punctul 34). Dreptul la apărare ar fi fost respectat în speță. Mannesmann nu ar fi demonstrat prin ce ar aduce atingere dreptului la apărare caracterul anonim al documentului menționat.

– Constatările Tribunalului

81 Trebuie subliniat mai întâi că Comisia se bazează într-o foarte mare măsură, în considerentele deciziei atacate referitoare la existența încălcării constatate la articolul 1, pe declarația domnului Verluca din 17 septembrie 1996 [a se vedea, în special, considerentele 56–58, 60–62 și 131] astfel cum a fost completată prin declarația sa din 14 octombrie 1996 și prin documentul intitulat „Verificare la Vallourec” (denumite în continuare, împreună, „declarațiile domnului Verluca”). Deși Comisia se bazează și în acest context, în special la considerentele 85 și 86 ale deciziei atacate, pe înscrisul „Cheie de repartizare”, este necesar să se considere că acesta din urmă este de o importanță mai mică în economia generală a deciziei atacate decât declarațiile domnului Verluca.

82 În consecință, este necesar să se respingă imediat argumentul Mannesmann în termenii căruia Comisia s-a bazat în principal pe acest document pentru a constata existența încălcării vizate la articolul 1 din decizia atacată. În ceea ce privește existența încălcării reținute la articolul 2 din decizia atacată, declarațiile domnului Verluca și înscrisul „Cheie de repartizare” nu sunt relevante decât într-o manieră foarte indirectă.

83 La considerentul 85 al deciziei atacate, Comisia indică faptul că înscrisul „Cheie de repartizare” i-a fost transmis la 12 noiembrie 1997 de către o persoană neimplicată în procedură. Aceasta îl invocă, în special, pentru a-și susține descrierea evoluțiilor relațiilor în cadrul clubului Europa–Japonia de la sfârșitul anului 1993. Sursa documentului menționat ar fi, conform informatorului, un agent comercial al unuia dintre participanții la acest club. Potrivit Comisiei, acest document atestă că contractele stabilite cu producătorii din America Latină s-au soldat parțial cu succes și Comisia evidențiază că tabelul care figurează în acest document indică repartizarea piețelor menționate între producătorii europeni, japonezi și latino-americani. În special, în acest document este prevăzută o cotă de piață de 100% pentru producătorii europeni în Europa și o cotă de piață de 100% pentru producătorii japonezi în Japonia. În ceea ce privește celelalte piețe, producătorii europeni ar avea o cotă de 0% în Extremul Orient, de 20% în Orientul Mijlociu și de 0% în America Latină.

84 Trebuie subliniat mai întâi, în ceea ce privește admisibilitatea înscrisului „Cheie de repartizare” ca probă a încălcării vizate la articolul 1 din decizia atacată, că principiul care prevalează în dreptul comunitar este cel al liberei administrări a probelor și că singurul criteriu pertinent pentru aprecierea probelor prezentate este credibilitatea lor (concluziile

prezentate de judecătorul Vesterdorf, desemnat în calitate de avocat general, în cauza Rhône-Poulenc/Comisia, din 24 octombrie 1991, T-1/89, Rec., p. II-867, II-869, II-954 ; a se vedea, de asemenea, în acest sens, Hotărârea Curții din 23 martie 2000, Met-Trans și Sagpol, C-310/98 și C-406/98, Rec., p. I-1797, punctul 29 și Hotărârea Tribunalului din 7 noiembrie 2002, Vela și Tecnagrind/Comisia, T-141/99, T-142/99, T-150/99 și T-151/99, Rec., p. II-4547, punctul 223). În plus, poate fi necesar pentru Comisie să protejeze anonimatul informatorilor (a se vedea, în acest sens, Hotărârea Adams/Comisia, punctul 78 de mai sus, punctul 34) și această circumstanță nu ar putea fi suficientă pentru a obliga Comisia să nu țină seama de o probă pe care o deține.

85 În consecință, chiar dacă argumentele Mannesman pot fi pertinente pentru a aprecia credibilitatea și, prin urmare, forța probatorie a înscrisului „Cheie de repartizare”, nu este necesar să se considere că acesta este o probă inadmisibilă care trebuie eliminată din dosar.

86 De altfel, în măsura în care Mannesmann întemeiază pe argumentele sale referitoare la admisibilitatea documentului menționat un motiv referitor la credibilitatea acestui document, trebuie constatat că această credibilitate este în mod necesar redusă de faptul că contextul redactării ei este în mare măsură necunoscut și că afirmațiile Comisiei în această privință nu pot fi verificate (a se vedea punctul 83 de mai sus).

87 Cu toate acestea, în măsura în care înscrisul „Cheie de repartizare” conține informații specifice care corespund celor conținute în alte documente, în special în declarațiile domnului Verluca, este necesar să se considere că aceste elemente se pot susține reciproc.

88 În această privință, trebuie subliniat, în special, că declarația domnului Verluca din 17 septembrie 1996 menționează o „Cheie de repartizare” „inițială” aplicabilă „cererilor de oferte internaționale” care vizează contractele încheiate între producătorii japonezi și europeni astfel încât existența unei astfel de repartizări în cadrul clubului Europa-Japonia este stabilită în mod suficient. În plus, din nota internă a Vallourec din 27 ianuarie 1994, reluată la pagina 4822 din dosarul Comisiei, intitulată „Raportare privind întrevvedere cu JF la Bruxelles la 25/1”, reiese că Vallourec trebuia, pentru a rămâne „în cadrul sistemului [...] să își interzică accesul [în Extremul Orient], în America de Sud, să își limiteze accesul în Orientul Mijlociu până la punctul de a împărți 20% din piață la 3”. Atunci când Comisia i-a cerut domnului Verluca să comenteze cele două documente, acesta din urmă a indicat că acestea se raportau la o încercare de a modifica, în 1993, „Cheile de repartizare” aplicabile pentru a ține seama de vânzările producătorilor din America Latină, precum și de „pozițiile stabilite” pe diferitele piețe.

89 Mannesmann susține că înscrisul „Cheie de repartizare” contrazice afirmația domnului Verluca, reluată în înscrisul „Verificare la Vallourec” (la punctul 1.3), în ceea ce privește întrebarea dacă producătorii din America Latină au răspuns favorabil la abordările producătorilor europeni la sfârșitul anului 1993, ceea ce ar contesta fiabilitatea acestor două probe. Astfel, Comisia a afirmat la considerentul 86 al deciziei atacate, pe baza înscrisului „Cheie de repartizare” că „contactele cu latino-americanii s-au soldat cu succes parțial” și recunoaște ea însăși că această afirmație este în contradicție cu afirmația domnului Verluca, reluată în înscrisul „Verificare la Vallourec”, potrivit căreia „[c]lubul Europa-Japonia nu includea producătorii sud-americani [...] contacte exploratoare au avut loc la sfârșitul anului 1993 cu aceștia cu scopul de a ajunge la un echilibru care să reflecte pozițiile obținute (aproximativ 20% în Orientul Mijlociu pentru europeni). A devenit evident, foarte repede, că aceste încercări nu puteau avea succes”.

90 Este necesar să se sublinieze totuși, că, potrivit înscrisului „Cheie de repartizare”, producătorii latino-americieni au acceptat „cheia de repartizare” propusă „cu excepția pieței europene”, pe care situațiile trebuiau examinate „de la caz la caz” într-un spirit de cooperare. Comisia a concluzionat așadar, la considerentul 94 al deciziei atacate, că producătorii din America latină nu acceptaseră ca piața europeană să fie rezervată producătorilor europeni.

91 Reiese din diferite note ale Vallourec, invocate în decizia atacată, precum și din documentul reluat la pagina 4902 din dosarul Comisiei, intitulat „Note pentru președinți” („Paper for Presidents”), și din documentul „g) Japonezi” [„g) Japanese” document], reluat la pagina 4909 din dosarul Comisiei, că, din punctul de vedere al producătorilor europeni, unul din obiectivele esențiale ale contactelor lor cu producătorii japonezi era protecția piețelor lor naționale, în special menținerea statutului național al pieței din Regatul Unit după închiderea de către Corus a uzinei sale din Clydesdale. Deși contradicția menționată la punctul 89 de mai sus slăbește cu certitudine valoarea probatorie a înscrisului „Cheie de repartizare”, precum și, într-o anumită măsură, pe cea a declarațiilor domnului Verluca, semnificația sa este mult relativizată de circumstanța subliniată la începutul prezentului punct. Astfel, chiar presupunând că producătorii din America Latină ar fi acceptat să aplice o „cheie de repartizare” pe alte piețe decât piața europeană, este necesar să se sublinieze că negocierile cu acești producători au eșuat în esență, din punctul de vedere al europenilor, astfel încât aprecierea negativă a domnului Verluca în ceea ce privește rezultatul lor corespunde efectiv descrierii care figurează în înscrisul „Cheie de repartizare” cu privire la acest punct crucial.

92 Este necesar să se concluzioneze că contradicția dintre afirmațiile domnului Verluca într-una dintre declarațiile lui și înscrisul „Cheie de repartizare”, subliniată chiar de Comisie la considerentul 86 al deciziei atacate, nu reduce substanțial credibilitatea acestor două probe.

93 În cele din urmă, trebuie să se constate, în lumina calificării emise de producătorii din America Latină în ceea ce privește Europa conform înscrisului „Cheie de repartizare” (a se vedea punctul 90 de mai sus), că circumstanța, pretinsă de Mannesmann, potrivit căreia acești producători au vândut tuburi în Europa, nu contestă deloc fiabilitatea documentului menționat, chiar presupunând că aceasta ar fi stabilită.

94 Din toate considerentele de mai sus rezultă că înscrisul „Cheie de repartizare” păstrează o anumită valoare probatorie pentru a corobora, în cadrul unui fascicul de indici concordanți reținuți de Comisie, anumite afirmații esențiale figurând în declarațiile domnului Verluca în raport cu existența unui acord de împărțire a piețelor care vizează tuburile OCTG fără sudură. Astfel, din această probă reiese că producătorii japonezi, pe de o parte, și producătorii europeni, pe de altă parte, au acceptat principiul potrivit căruia aceștia nu trebuiau să vândă anumite tuburi din oțel fără sudură pe piața internă a altor producători în cadrul cererilor de ofertă „deschise”. Acest document confirmă, de asemenea, existența unei „chei de repartizare” a piețelor în diferite regiuni ale lumii și consolidează, așadar, credibilitatea declarațiilor domnului Verluca în măsura în care acestea fac de asemenea referire la această noțiune.

95 Rezultă, așadar, că motivele ridicate de Mannesmann pentru a contesta utilizarea înscrisului „Cheie de repartizare” trebuie respinse.

Cu privire la pretinsa încălcare a dreptului la apărare care rezultă dintr-o discordanță între comunicarea privind obiecțiunile și decizia atacată referitor la încălcarea vizată la articolul 2 din aceasta din urmă

– Argumentele părților

96 Potrivit Mannesmann, există o divergență între comunicarea privind obiecțiunile și decizia atacată. În comunicarea privind obiecțiunile, Comisia ar fi declarat că contractele de aprovizionare încheiate de Corus cu Vallourec, Dalmine și Mannesmann țineau de o înțelegere ilicită, al cărui obiect era împărțirea pieței tuburilor din oțel fără sudură cumpărate de Corus, întreprindere dominantă pe piața britanică a tuburilor OCTG. Aceste contracte erau astfel în conexiune cu încălcarea reținută ulterior la articolul 2 din decizia atacată (a se vedea punctele 147–151 din comunicarea privind obiecțiunile). În schimb, în decizia atacată, Comisia ar fi estimat că aceste contracte constituiau o măsură de împărțire a pieței britanice cu privire la întreprinderile japoneze și, prin urmare, un element constitutiv al încălcării vizate la articolul 1 din decizia atacată (considerentul 147). Mannesmann ar fi trebuit să fie ascultată cu privire la o modificare atât de substanțială a motivelor (Hotărârea Curții din 7 iunie 1983, *Musique diffusion française și alții/Comisia*, 100/80–103/80, Rec., p. 1825, punctele 9, 14 și 16). În absența unei astfel de audieri, dreptul său la apărare ar fi fost compromis iremediabil (Hotărârea *Solvay/Comisia*, punctul 42 de mai sus, punctul 89 și următoarele).

97 Comisia respinge aceste obiecții pe motiv că expunerea faptelor și aprecierea juridică conținute în decizia atacată corespund în totalitate celor care figurau deja în comunicarea privind obiecțiunile.

– Constatările Tribunalului

98 Trebuie subliniat mai întâi că dreptul la apărare nu este încălcat printr-o discordanță între comunicarea privind obiecțiunile și decizia finală decât dacă un motiv reținut în decizie nu a fost expus în comunicarea privind obiecțiunile în mod suficient pentru a permite destinatarilor să se apere (a se vedea, în acest sens, Hotărârea *Ciment*, punctul 42 de mai sus, punctele 852–860).

99 În această privință, obligația Comisiei, în cadrul unei comunicări privind obiecțiunile, se limitează la a expune motivele ridicate și la a enunța, în mod clar, faptele pe care se bazează, precum și clasificarea dată, pentru ca destinatarii acesteia să se poată apăra în mod util (a se vedea, în acest sens, Hotărârea Curții din 3 iulie 1991, *AKZO/Comisia*, C-62/86, Rec., p. I-3359, punctul 29, și Hotărârea Tribunalului din 14 mai 1998, *Mo och Domsjö/Comisia*, T-352/94, Rec., p. II-1989, punctul 63).

100 În această privință, este necesar să se constate că calificarea juridică a faptelor reținute în comunicarea privind obiecțiunile nu poate fi, prin definiție, decât provizorie și că o decizie ulterioară a Comisiei nu ar putea fi anulată doar din unicul motiv că concluziile definitive întemeiate pe aceste fapte nu corespund în mod exact acestei calificări intermediare. Într-adevăr, Comisia trebuie să îi asculte pe destinatarii unei comunicări privind obiecțiunile și, după caz, trebuie să țină seama de observațiile lor făcute ca răspuns la obiecțiile reținute modificându-și analiza, tocmai pentru a le respecta dreptul la apărare.

101 În speță, singura diferență relevantă între comunicarea privind obiecțiunile și decizia atacată constă în faptul că, în aceasta din urmă, Comisia a considerat, la considerentul 164, că contractele care constituie a doua încălcare „nu constituiau decât o modalitate de punere în aplicare” a primei încălcări, astfel încât, în comunicarea privind obiecțiunile, aceasta se limitase la a susține, la punctul 144, că „scopul” contractelor de aprovizionare era acela de a menține statutul „național” al pieței Regatului Unit în ceea ce privește normele fundamentale, adică față de producătorii japonezi, făcând trimitere în privința acestora la punctul 63 din comunicarea privind obiecțiunile. În ceea ce privește considerentul 147 al deciziei atacate, invocat de Mannesmann în acest context, este suficient să se evidențieze că conținutul acestuia corespunde celui al punctului 144 din comunicarea privind obiecțiunile, în măsura în

care Comisia subliniază în acesta că „după cum reiese din considerentele 78–81, a existat un acord între [Corus] și Vallourec [...] pentru ca [Corus] să se aprovizioneze cu tuburi neprelucrate de la [Mannesmann], Dalmine et Vallourec pentru a păstra caracterul «național» al pieței britanice față de întreprinderile japoneze”.

102 S-a considerat la punctul 364 din Hotărârea Tribunalului de astăzi, JFE Engineering și alții/Comisia, T-67/00, T-68/00, T-71/00 și T-78/00, Rec. p. II-2501, că teza reținută de Comisie în decizia atacată este eronată în măsura în care contractele care constituie cea de-a doua încălcare aveau mai mult de un obiectiv. Cu toate acestea, presupunând chiar că ar fi posibil să se discearnă o diferență de analiză între comunicarea privind obiecțiunile și decizia atacată în această privință, este evident că destinatarii comunicării privind obiecțiunile au avut ocazia să își prezinte observațiile cu privire la noțiunea cheie care stă la baza abordării Comisiei, adică ideea potrivit căreia producătorii europeni au încheiat contractele care constituie a doua încălcare cu scopul special de a consolida aplicarea normelor fundamentale pe piața offshore a Regatului Unit.

103 În aceste condiții, nu a avut loc o încălcare a dreptului la apărare în această privință și, prin urmare, prezentul motiv trebuie respins.

Cu privire la existența încălcării articolului 81 alineatul (1) CE vizată la articolul 1 din decizia atacată

Cu privire la pretinsa contradicție dintre articolul 1 și articolul 2 din decizia atacată

– Argumentele părților

104 Mannesmann consideră că decizia atacată conține o contradicție. Comisia ar fi considerat că întreprinderile destinate ale deciziei atacate au convenit asupra unor norme care vizau respectarea piețelor naționale în cadrul clubului Europa–Japonia. Singura probă invocată în această privință ar fi tabelul de la considerentul 68 al deciziei atacate. Acest tabel ar prezenta cotele producătorilor naționali, exprimate în procentaj, în livrarea de tuburi OCTG fără sudură către țările vizate de clubul Europa–Japonia. Or, din 1991, Corus s-ar fi aprovizionat în Germania, Franța și Italia, astfel încât ar fi eronat să se considere că accesul la piața britanică era rezervat producătorului național.

105 Mannesmann reproșează Comisiei că a concluzionat că există o încălcare constând într-un acord de respectare a piețelor naționale (articolul 1 din decizia atacată) pe baza constatărilor referitoare la contractele de aprovizionare ale Corus care fac, în ceea ce le privește pe acestea, obiectul încălcării vizate la articolul 2 din decizia atacată. Or, această a doua încălcare nu ar avea elementele constitutive ale unei încălcări. Contractele de aprovizionare încheiate de Corus cu Dalmine, Vallourec și Mannesmann nu ar putea evidenția o tendință spre respectarea piețelor naționale decât dacă sunt examinate împreună. Or, livrările produselor în cauză provenind din țări terțe, între care și Japonia, ar reprezenta încă 20 % din piața britanică, astfel încât nu ar putea fi vorba de o protecție efectivă a acestei piețe. Astfel, viciile care afectează legalitatea articolului 2 din decizia atacată afectează deopotrivă legalitatea articolului 1.

106 Comisia respinge aceste motive pe care le apreciază ca fiind fondate pe o lectură eronată a deciziei atacate. Comisia amintește că articolul 1 din decizia atacată constată că anumite întreprinderi au încălcat articolul 81 alineatul (1) CE participând la un acord în care se prevedea, în special, respectarea pieței lor naționale respective. Articolul 2 din decizia atacată consideră că Mannesmann are responsabilitatea de a fi încheiat, prin încălcarea articolului 81

CE, „în cadrul încălcării menționate la primul articol”, contracte care au condus la o repartizare a furnizărilor de tuburi OCTG neprelucrate către Corus. Articolul 2 ar viza astfel protecția pieței britanice în urma retragerii Corus.

– Constatările Tribunalului

107 Argumentul înaintat de Mannesmann în cadrul prezentului motiv este eronat și trebuie, prin urmare, să fie respins în măsura în care aceasta face abstracție de circumstanța fundamentală potrivit căreia încălcarea reținută la articolul 1 din decizia atacată privește piața tuburilor OCTG filetate (precum și cea a conductelor de transport „proiect”) și cea reținută la articolul 2 vizează piața în amonte a tuburilor OCTG neprelucrate.

108 Dacă articolul 1 din decizia atacată precizează în versiunea sa germană că încălcarea care este constatată în acesta vizează „tuburile OCTG standard și [conductele de transport «proiect»] fără sudură”, reiese din economia generală a deciziei atacate că tuburile OCTG vizate sunt doar tuburile OCTG filetate standard. În special, declarația domnului Verluca din 17 septembrie 1996, evocată la considerentul 56 al deciziei atacate ca sursa definiției pieței produselor în cauză, limitează domeniul de aplicare al încălcării la „tuburile filetate standard și [la conductele de transport «proiect»]”. Reiese că referirea la considerentul menționat se raportează la tuburile OCTG filetate API, adică la tuburile OCTG filetate „standard”, și nu la tuburile OCTG neprelucrate. Această interpretare a sferei de aplicare a articolului 1 din decizia atacată este confirmată de celelalte trei versiuni lingvistice autentice ale textului deciziei atacate, din moment ce toate aceste versiuni precizează în mod explicit la articolul 1 că este vorba de tuburi OCTG filetate standard. Or, în cazul în care există o divergență între diferitele versiuni lingvistice ale unui text comunitar, dispoziția în cauză trebuie interpretată în funcție de economia generală și de finalitatea reglementării al cărei element îl constituie (a se vedea, de exemplu, Hotărârea Curții din 9 martie 2000, EKW și Wein & Co., C-437/97, Rec., p. I-1157, punctul 42) și, în orice caz, o singură versiune lingvistică nu ar putea să prevaleze asupra celorlalte versiuni lingvistice în cazul în care toate acestea concordă cu o interpretare (Hotărârea Tribunalului din 29 septembrie 1999, Neumann și Neumann-Schölles/Comisia, T-68/97, RecFP, p. I-A-193, și II-1005, punctul 80; a se vedea, de asemenea, în acest sens, Hotărârea Curții din 17 iulie 1997, Ferriere Nord/Comisia, C-219/95 P, Rec., p. I-4411, punctul 15 și jurisprudența citată). În schimb, articolul 2 din decizia atacată vizează, potrivit termenilor săi, doar „furnizările de tuburi OCTG neprelucrate către [Corus] (Vallourec din 1994)”.

109 Rezultă din această constatare că contradicția aparentă pretinsă de Mannesmann nu există.

110 În realitate, reiese din decizia atacată, citită în ansamblul ei, că piața britanică de tuburi filetate, vizată de încălcarea constatată la articolul 1 din decizia atacată, a rămas o piață „națională”, în sensul normelor fundamentale, în principal deoarece Corus a continuat să comercializeze pe această piață tuburile OCTG pe care le fileta utilizând tuburi netede furnizate de ceilalți trei producători europeni în acest scop. Astfel, o parte importantă din piața britanică a tuburilor netede, în amonte, constituită de nevoile Corus a fost împărțită, cel puțin din 1993, între Vallourec, Dalmine și Mannesmann. Rezultă din această conexiune între cele două încălcări că nu erau doar compatibile una cu alta, ci erau, în plus, complementare.

111 În ceea ce privește argumentele specifice ale Mannesmann cu privire la piața britanică, în special analiza sa cu privire la tabelul de la considerentul 68 al deciziei atacate, este necesar să se evidențieze că din textul articolului 81 alineatul (1) CE, astfel cum este interpretat de o

jurisprudență constantă, reiese că acordurile între întreprinderi sunt interzise, independent de orice efect atunci când au un obiect anticoncurențial (a se vedea, în special, Hotărârea Curții din 8 iulie 1999, Comisia/Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Rec., p. I-4125, punctul 123). Or, în speță, Comisia s-a bazat în principal pe obiectul restrictiv al acordului sancționat la articolul 1 din decizia atacată și a menționat în special la considerentele 62–67 din aceasta numeroase dovezi documentare care atestă, potrivit acesteia, atât existența acestui acord cât și obiectul său restrictiv.

112 Astfel, chiar presupunând că Mannesmann ar putea demonstra că cifrele conținute în tabelul menționat nu susțineau în mod adecvat afirmațiile Comisiei în ceea ce privește protecția efectivă a pieței britanice, această circumstanță nu ar avea nici o incidență asupra existenței încălcării reținute la articolul 1 din decizia atacată.

113 De altfel, din considerentul 62 al deciziei atacate, care se bazează în această privință pe declarația domnului Verluca din 17 septembrie 1996, reiese că piața offshore din Regatul Unit nu era decât „semiprotejată”. Astfel, circumstanța, invocată de Mannesmann, potrivit căreia nivelul de protecție al pieței britanice a fost mai mic, conform tabelului de la considerentul 68 al deciziei atacate, decât pe celelalte piețe naționale vizate de acordul de împărțire a piețelor, nu infirmă deloc analiza Comisiei.

114 În lumina celor de mai sus, prezentul motiv trebuie să fie respins.

Cu privire la pretensele defecte ale raționamentului Comisiei referitor la încălcarea reținută la articolul 1 din decizia atacată

– Argumentele părților

115 În replică, Mannesmann susține că constatările de fapt și de drept referitoare la încălcarea reținută la articolul 1 din decizia atacată sunt insuficient motivate. În primul rând, Comisia ar fi tratat uniform aspectele extracomunitare și intracomunitare ale Normelor fundamentale. Aceasta nu ar fi făcut distincție între dispozițiile care vizau accesul producătorilor japonezi la piața comunitară și cele referitoare la accesul producătorilor comunitari la piața lor națională respectivă. Comisia s-ar fi bazat pe aceleași elemente (considerentele 54, 63, 64, 66, 67, 129 și următoarele ale deciziei atacate) pentru a stabili existența acestor două aspecte. Or, aceste elemente nu ar viza decât partea externă din Normele fundamentale, adică accesul producătorilor japonezi la piața comunitară. Acestea nu ar permite în schimb să se infereze existența unor acorduri care vizează respectarea piețelor naționale în interiorul Comunității.

116 În al doilea rând, Mannesmann reproșează Comisiei, deopotrivă în replică, că nu a demonstrat că acordul referitor la accesul la piața comunitară îndeplinește condițiile enunțate la articolul 81 alineatul (1) CE referitoare la afectarea comerțului dintre statele membre și la existența restrângerilor semnificative ale concurenței pe piața comună.

117 În primul rând, din moment ce nu a delimitat cu precizie piața relevantă, Comisia nu ar fi fost în măsură să aprecieze dacă aceste două condiții erau îndeplinite.

118 În continuare, Mannesmann susține că acordurile încheiate cu întreprinderile japoneze, astfel cum au fost descrise de Comisie, nu pot avea un efect semnificativ asupra concurenței în interiorul pieței comune sau asupra comerțului dintre statele membre. Mannesmann contestă datele reținute de Comisie, în special în anexele 1–4 la decizia atacată. Mannesmann afirmă că, pe piața mondială, producătorii comunitari de tuburi din oțel fără sudură suportă o concurență efectivă din partea producătorilor țărilor terțe, ceea ce Comisia ar fi admis de altfel

în decizia sa din 3 iunie 1997 în care se declară compatibilitatea cu piața comună a unei concentrări (Cauza N IV/M.906 – Mannesmann/Vallourec) pe baza Regulamentului (CEE) nr. 4064/89 al Consiliului (JO C 238, p. 15). La considerentul 103 al deciziei atacate, Comisia ar fi recunoscut, în plus, că nu era în măsură să dovedească existența unui efect restrictiv asupra prețurilor și asupra ofertei pe piața comună.

119 În fine, ținând seama de caracteristicile pieței în cauză, întreprinderile vizate de decizia atacată nu puteau, potrivit Mannesmann, să aibă în vedere restrângerea concurenței în sensul articolului 81 alineatul (1) CE.

120 Potrivit Comisiei, argumentele Mannesmann care se raportau la definiția pieței relevante și la condițiile de aplicare ale articolului 81 alineatul (1) CE, referitoare la existența restricțiilor semnificative pentru concurență precum și la existența unei afectări a comerțului între statele membre, constituie motive noi. În conformitate cu articolul 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, toate aceste motive ar fi inadmisibile.

121 Cu titlu subsidiar, Comisia estimează că aceste motive nu sunt întemeiate. Definiția pieței relevante ar fi conformă celei reținute în decizia Mannesmann/Vallourec, menționată mai sus, după cum reiese din considerentul 29 și următoarele ale deciziei atacate.

122 Potrivit Comisiei, reiese clar din decizia atacată că cartelul viza de asemenea protejarea pieței naționale a fiecăruia dintre cei patru producători comunitari vizați (considerentele 62, 54, 66, 64 și 69 ale deciziei atacate). Prin urmare, acordul în cauză ar fi fost susceptibil, prin obiectul său, să afecteze comerțul dintre statele membre. Condițiile de aplicare a articolului 81 alineatul (1) CE ar fi așadar îndeplinite, după cum este stabilit la considerentul 102 al deciziei atacate.

123 În continuare, în ceea ce privește efectele acordului menționat mai sus asupra comerțului intracomunitar, Comisia susține că acestea ar fi evidente, din moment ce fiecare dintre producătorii europeni se bucura, pe piața sa națională, de o poziție dominantă (a se vedea tabelul de la considerentul 68 al deciziei atacate). În orice caz, ținând cont de obiectul acordului astfel cum a fost stabilit la punctul precedent, analiza efectelor sale nu ar fi necesară (hotărârile Curții din 15 iulie 1970, Chemiefarma/Comisia, 41/69, Rec., p. 661, punctul 128 și din 30 ianuarie 1985, BNIC, 123/83, Rec., p. 391, punctul 22).

124 În ceea ce privește caracterul semnificativ în speță al incidenței acordului asupra comerțului intracomunitar, Comisia amintește că vânzările producătorilor comunitari în cauză pe piețele germană, britanică, franceză și italiană reprezentau aproximativ 15% din consumul total de tuburi OCTG și de conducte de transport în comunitate (considerentul 106 al deciziei atacate). Date fiind cotele de piață deținute de producătorii comunitari, ar fi evident că un acord cu privire la respectarea piețelor germană, britanică, franceză și italiană ar afecta în mod semnificativ comerțul dintre statele membre. Faptul că, raportat la piața mondială, acordul în cauză nu afectează decât un mic procent din produsele vizate ar fi lipsit de relevanță în această privință.

– Constatările Tribunalului

125 Este necesar să se constate mai întâi că motivele reclamantei rezumate mai sus sunt efectiv inadmisibile în temeiul articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, în măsura în care se raportează la problema dacă încălcarea reținută la articolul 1 din decizia atacată a avut o incidență semnificativă asupra schimburilor dintre statele membre.

126 Prin argumentele menționate anterior, ridicate pentru prima dată în replică, Mannesmann reproșează Comisiei că a comis o eroare de drept sau de apreciere în ceea ce privește una dintre condițiile de aplicare a articolului 81 alineatul (1) CE, și nu o lipsă a motivării, în ciuda afirmațiilor sale pe această temă la punctul 26 din replica sa. Motivele de fond nefiind de ordin public, spre deosebire de cele întemeiate pe insuficiența motivării, nu este de competența instanței comunitare să le invoce din oficiu (a se vedea, prin analogie, Hotărârea Curții din 2 aprilie 1998, Comisia/Sytraval și Brink's Franța, C-367/95 P, Rec., p. I-1719, punctul 67).

127 Este necesar să se sublinieze, în orice scopuri utile, că Tribunalul a respins ca neîntemeiate argumentele comparabile celor avansate de Mannesmann în această privință în cauze care au fost conexe prezentei cauze în scopul ședinței (hotărârile Tribunalului de astăzi, Dalmine/Comisia, T-50/00, Rec., p. II-2395, în special punctele 156 și 157, și JFE Engineering și alții/Comisia, punctul 102 de mai sus, în special punctele 337 și 367–395).

128 În ceea ce privește argumentația referitoare la pretinsa absență a restricțiilor semnificative pentru concurență, care ține de asemenea de fond, și nu de motivație, este necesar să se considere că este admisibilă în măsura în care aceasta amplifică argumentele deja avansate în cerere potrivit cărora Comisia nu a demonstrat conform legii că acordul reținut la articolul 1 din decizia atacată avea un obiect sau efecte restrictive pentru concurență în sensul articolului 81 alineatul (1) CE.

129 Cu privire la fond, este necesar să se amintească, mai întâi, că, în speță, Comisia s-a întemeiat, în principal, pe obiectul restrictiv al acordului sancționat la articolul 1 din decizia atacată (a se vedea punctul 111 de mai sus).

130 În această privință, întreprinderile care încheie un acord care are ca scop restrângerea concurenței nu ar putea, în principiu, să evite aplicarea articolului 81 alineatul (1) CE pretinzând că acordul lor nu trebuia să aibă o incidență semnificativă asupra concurenței.

131 Întrucât acordul sancționat la articolul 1 din decizia atacată avusese ca scop o împărțire a piețelor între membrii clubului Europa–Japonia, existența sa nu avea sens decât dacă obiectul său era acela de a restrânge concurența în mod semnificativ, adică într-un mod care le era util din punct de vedere comercial. Or, Comisia a stabilit potrivit legii că acest acord a existat efectiv.

132 Rezultă că argumentația Mannesmann potrivit căreia Comisia nu a delimitat piața în cauză cu precizie este lipsită de relevanță. Astfel, obligația de a efectua o delimitare a pieței într-o decizie adoptată în aplicarea articolului 81 CE se impune Comisiei doar în cazul în care, fără o astfel de delimitare, nu este posibil să se determine dacă acordul în cauză este susceptibil să afecteze comerțul dintre statele membre și are ca obiect sau ca efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței în interiorul pieței comune (a se vedea, în acest sens, Hotărârea Tribunalului din 15 septembrie 1998, European Night Services și alții/Comisia, T-374/94, T-375/94, T-384/94 și T-388/94, Rec., p. II-3141, punctele 93–95 și 105). În principiu, dacă însuși obiectul unui acord este acela de a restrânge concurența printr-o „împărțire a piețelor”, nu este necesar să se definească piețele geografice în cauză în mod precis, din moment ce concurența actuală sau potențială pe teritoriile în cauză a fost în mod necesar restrânsă, indiferent dacă aceste teritorii constituie „piețe” în sensul strict sau nu.

133 Astfel, presupunând chiar că Mannesmann ar putea stabili că Comisia a definit piața vizată de încălcarea reținută la articolul 1 din decizia atacată în mod insuficient sau eronat în speță, această circumstanță nu ar putea avea incidență asupra existenței acestei încălcări.

134 Din cele de mai sus rezultă că motivele rezumate mai sus trebuie respinse pe fond în măsura în care acestea se raportează la problema dacă încălcarea reținută la articolul 1 din decizia atacată a avut ca obiect sau ca efect restrângerea concurenței în mod semnificativ.

Cu privire la existența încălcării articolului 81 alineatul (1) CE vizată la articolul 2 din decizia atacată

Argumentele părților

135 Mannesmann apreciază că concluzia Comisiei, potrivit căreia contractele referitoare la aprovizionarea Corus încheiate de aceasta urmă, Vallourec, Dalmine și Mannesmann au fost concepute pentru a pune în aplicare o strategie comercială comună și constituie o încălcare a articolului 81 alineatul (1) CE, este viciată de o eroare evidentă de apreciere.

136 În primul rând, Mannesmann susține că probele înaintate pentru susținerea constatării existenței încălcării menționate la articolul 2 din decizia atacată vizează exclusiv Vallourec și Corus (considerentele 78, 91, 110, 146 și 152 ale deciziei atacate). Comisia nu ar fi stabilit în niciun fel participarea Mannesmann la punerea în aplicare a normelor fundamentale stabilite în cadrul clubului Europa–Japonia. În măsura în care obiecțiile Comisiei cu privire la Mannesmann se raportează exclusiv la contractele încheiate de Corus cu terți, Mannesmann apreciază că nu este în măsură să se apere în mod util. Comisia solicită așadar Tribunalului să ia următoarele măsuri de organizare a procedurii:

– să ordoneze Comisiei să comunice Tribunalului documentele invocate de Corus în cauza T-48/00 care vizează faptele ce constituie încălcarea vizată la articolul 2 din decizia atacată;

– să îi acorde dreptul de a lua cunoștință de aceste documente în măsura în care nu sunt confidențiale și să ia poziție cu privire la acestea printr-un memoriu separat.

137 Comisia respinge alegațiile Mannesmann și afirmă că participarea acesteia din urmă la încălcarea vizată la articolul 2 a fost demonstrată conform legii la considerentele 146–155 ale deciziei atacate.

138 În al doilea rând, Mannesmann contestă afirmația Comisiei potrivit căreia contractele de aprovizionare cu tuburi fără sudură încheiate de Corus se înscriu în cadrul unui cartel. Mai întâi, dacă acesta ar fi fost cazul, Corus nu ar fi așteptat încă doi ani pentru a încheia un contract cu Mannesmann. În realitate, fiecare dintre contractele de aprovizionare ar fi fost încheiat individual. Similaritățile dintre aceste contracte s-ar explica prin faptul că Corus, care era parte la fiecare dintre ele, dorea să le uniformizeze.

139 În continuare, motive obiective și legitime ar explica încheierea acestor contracte. Decizia Corus de a înceta să producă anumite tipuri de tuburi din oțel, păstrându-și capacitatea de filetare a tuburilor fără sudură, era perfect fondată. Corus ar fi încheiat un contract de aprovizionare cu Vallourec deoarece aceasta stăpânea tehnica de filetare „VAM”, indispensabilă pentru a putea accede pe piața britanică de tuburi OCTG premium. Mannesmann amintește că acțiunile în justiție dintre aceasta și Vallourec cu privire la drepturile de proprietate industrială ale racordurilor „premium” VAM au sfârșit prin pronunțarea unor decizii în beneficiul acesteia din urmă, permițându-i astfel, să câștige cote de piață în detrimentul Mannesmann. Mai degrabă decât să se retragă de pe piața offshore britanică, Mannesmann ar fi ales să se focalizeze pe vânzarea de tuburi neprelucrate fără sudură, care pot fi filetate de clienții săi. De altfel, Vallourec nu era în măsură să

îndeplinească integral cererea Corus. Acesta ar fi contextul în care Mannesmann a livrat tuburi fără sudură către Corus.

140 În fine, Mannesmann amintește că contractele de aprovizionare în cauză nu vizează decât tuburile cu un diametru mai mare de 5 țoli și jumătate. Or, singurele întreprinderi stabilite în Comunitate capabile să producă tuburi de această dimensiune ar fi Vallourec, Dalmine și Mannesmann. Făcând apel la aceste trei întreprinderi și diversificându-și astfel sursele de aprovizionare, Corus se proteja împotriva riscurilor de creștere a prețurilor. Comisia nu putea critica această întreprindere pentru că a încercat astfel să își maximizeze profiturile din vânzarea produselor sale finale.

141 Comisia respinge această interpretare. Aceasta afirmă că adevăratul obiect al contractelor de aprovizionare în cauză era de a pune în aplicare normele fundamentale, în vederea respectării piețelor naționale, stabilite în cadrul clubului Europa-Japonia (considerentul 146 al deciziei atacate).

142 Aceste contracte, reînnoite în 1993, s-ar înscrie astfel în cadrul unei înțelegeri contrare articolului 81 alineatul (1) CE. În acestea ar fi prevăzută o repartizare a aprovizionării Corus între Vallourec, Dalmine și Mannesmann, respectiv 40 %, 30 % și 30 %. Cu toate că Corus încheiase aceste contracte la date diferite, ele ar constitui o singură încălcare a articolului 81 alineatul (1) CE. Oricât ar fi de importantă stăpânirea tehnicii VAM, Comisia susține că participarea Mannesmann la o înțelegere cu privire la tuburile din oțel fără sudură este stabilită potrivit legii.

143 În plus, niciun interes legitim al Corus nu îi impunea să încheie contractele în cauză. Oferta de tuburi din oțel fără sudură fiind excedentară, Corus nu ar fi avut motive să se teamă de dificultăți de aprovizionare sau de prețuri ridicate. În ceea ce privește argumentul potrivit căruia nu i se poate reproșa Corus faptul că a vrut să își maximizeze beneficiile din vânzarea de produse finale, Comisia reiterează că strategia acestei întreprinderi se înscrie în cadrul unei înțelegeri ilicite.

144 În al treilea rând, Mannesmann susține că contractele de aprovizionare ale Corus nu contravin articolului 81 alineatul (1) CE. Mannesmann notează, în această privință, că livrările către Corus ar fi în mare parte inferioare pragurilor de la care Comisia intervine în general în privința acordurilor verticale. Cu titlu de exemplu, aceasta indică că în Regulamentul (CE) nr. 2790/1999 al Comisiei din 22 decembrie 1999 privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat categoriilor de acorduri verticale și practici concertate (JO L 336, p. 21), se prevede că trebuie considerate ca „obligații de neconcurență” doar cele care impun cumpărătorului să achiziționeze mai mult de 80 % din achizițiile sale anuale de la același furnizor. Atâta timp cât acest prag nu este atins, aceste acorduri ar fi legale.

145 În opinia Mannesmann, modul de aprovizionare utilizat de Corus nu restrânge concurența. În absența oricărei exclusivități, decizia Corus de a aloca fiecăruia dintre cei trei furnizori ai săi o cotă definită în raport cu volumul său anual de achiziții nu ar denatura concurența. Oferta de tuburi din oțel fără sudură ar fi excedentară și nevoile Corus ar fi previzibile. În aceste circumstanțe, Corus ar fi putut în mod rezonabil să aloce furnizorilor săi o cotă de achiziție mai degrabă decât să stipuleze în contractele sale de aprovizionare cantitățile de marfă solicitate.

146 Mannesmann adaugă că prețurile produselor în cauză erau negociate individual, apoi supuse unei formule de revizie bazate pe evoluția pieței. Astfel de clauze de indexare ar fi curențe în contractele pe termen lung și ar fi justificate prin fluctuațiile de preț care

caracterizează sectorul tuburilor din oțel. Aceste contracte nu ar instaura niciun schimb de informații confidențiale. Corus s-ar fi limitat la a transmite Mannesmann corecturile rezultate din formula de revizie. Ar reieși de altfel din practica decizională a Comisiei că aceasta nu a declarat niciodată astfel de clauze contrare articolului 81 alineatul (1) CE.

147 În ceea ce privește alte stipulări ale contractelor în cauză, Mannesmann susține că Comisia ar fi atașat o importanță deosebită clauzelor de sancționare, în timp ce acestea sunt lipsite de relevanță în ceea ce privește dreptul comunitar al concurenței. Lipsa de severitate a sancțiunii contractuale prevăzute în caz de nerespectare în livrarea produselor s-ar explica prin caracterul excedentar al ofertei de astfel de produse, care permitea Corus să se aprovizioneze cu ușurință.

148 În replica sa, Mannesmann susține în cele din urmă că cele două condiții enunțate la articolul 81 alineatul (1) CE, referitoare la caracterul semnificativ al afectării comerțului intracomunitar și, respectiv, la restricția concurenței nu sunt îndeplinite în speță. Ar reieși din motivele deciziei atacate (considerentul 147) că acordurile vizate la articolul 2 aveau ca obiect restrângerea accesului producătorilor japonezi pe piața britanică. O înțelegere de această natură ar afecta comerțul dintre Comunitate și Japonia, dar ar fi lipsită de consecințe asupra comerțului dintre statele membre sau asupra concurenței în interiorul pieței comune.

149 În orice caz, efectele acordurilor vizate la articolul 2 din decizia atacată ar fi neglijabile în raport cu importanța comerțului dintre Japonia și Comunitate. Mannesmann reproșează, în această privință, Comisiei că nu a analizat suficient piața în cauză. Aceasta subliniază că piața britanică reprezintă 2,5% din consumul mondial de tuburi OCTG, inclusiv tuburi fără sudură. Or, acestea din urmă, nu ar reprezenta decât 16 % din întreaga piață a tuburilor OCTG (anexa 2 la decizia atacată). Pretinsul cartel s-ar situa cu mult sub pragurile menționate la punctul 9 din Comunicarea 97/C 372/04 a Comisiei privind acordurile de importanță minoră din 1997 care nu sunt vizate de dispozițiile de la articolul [81] alineatul (1) din tratat [CE] (JO 1997, C 372 p. 13, în continuare „comunicarea din 1997”).

150 Comisia respinge aceste argumente pe care le consideră neconvingătoare. Aceasta amintește că contractele de aprovizionare rezervau pentru Vallourec, Dalmine și Mannesmann o cotă fixă de livrări de tuburi din oțel fără sudură către Corus, oricare ar fi cantitățile efectiv consumate de aceasta din urmă. Aceste întreprinderi nu aveau nici un interes să își facă concurență în ceea ce privește prețul tuburilor din oțel fără sudură care sunt filetate în Regatul Unit.

151 După ce a evidențiat că Regulamentul nr. 2790/1999 nu este aplicabil în speță, Comisia precizează că a apreciat sancțiunea contractuală prevăzută în contractele de aprovizionare doar pentru a verifica dacă lungimea termenelor de livrare a putut în mod obiectiv să justifice decizia Corus de a se aproviziona exclusiv de la întreprinderi comunitare. Aceasta a concluzionat că clauza referitoare la termenele de livrare nu fusese inserată decât pentru a-i exclude pe producătorii japonezi.

152 În cele din urmă, Comisia susține că motivele Mannesmann care privesc absența caracterului semnificativ al restricțiilor concurenței și al afectării comerțului dintre statele membre sunt inadmisibile din motivul că au fost ridicate tardiv. De asemenea, Mannesmann ar fi invocat doar în stadiul răspunsului lipsa de legalitate a articolului 2 din decizia atacată cu privire la comunicarea din 1997. Ar fi vorba în cele două cazuri de motive noi, inadmisibile în temeiul articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură.

153 Cu titlu subsidiar, Comisia susține că aceste motive nu sunt întemeiate.

154 În ceea ce privește argumentul potrivit căruia ar fi necesar să se aplice comunicarea din 1997, Comisia evidențiază că, în măsura în care perioada de referință reținută pentru impunerea amenzilor este între 1990–1995, ar fi fost necesar să se solicite mai degrabă aplicarea Comunicării Comisiei din 3 septembrie 1986 privind acordurile de importanță minoră care nu sunt vizate de dispozițiile de la articolul [81] din tratat (JO 1986, C 231, p. 2). Or, pragul *de minimis* de 5 % reținut de această comunicare nu ar viza piața mondială, ci piața geografică relevantă de pe teritoriul Comunității. În speță, contractele de aprovizionare ar reprezenta 78 – 84 % din consumul pe piața britanică și 13–24 % din consumul pe piața comunitară. De altfel, cifrele de afaceri ale întreprinderilor în cauză ar depăși în mod considerabil pragul de 200 milioane EUR din comunicarea menționată. În plus, Comisia adaugă că pragurile comunicării din 1997 a cărei aplicare o revendică Mannesmann nu sunt în mod clar nerespectate în speță.

155 În cele din urmă, Comisia consideră că o anulare eventuală a articolului 2 din decizia atacată nu ar avea nici o incidență asupra cuantumului amenzii care a fost impusă Mannesmann, întrucât încălcarea vizată de această dispoziție nu a generat nicio sancțiune autonomă.

Constatările Tribunalului

156 Cu titlu introductiv, trebuie subliniat că cererea Mannesmann privind prezentarea de către Comisie în prezenta cauză a unor documente depuse de Corus în cauza T-48/00 a rămas fără obiect în măsura în care cele șapte cauze care vizează legalitatea deciziei atacate, printre care se numără și prezenta cauză și cauza T-48/00, au fost conexe în scopul ședinței, astfel încât toate reclamantele au avut ocazia să consulte la grefa Tribunalului memoriile și anexele depuse în celelalte cauze, sub rezerva tratamentului confidențial al anumitor documente. Astfel, Mannesmann a avut acces la toate documentele în cauză și a putut să facă comentarii, în măsura în care dorea acest lucru, asupra conținutului acestor documente la ședință. În aceste condiții, nu este necesar să fie aprobată cererea sa suplimentară care vizează să i se permită să prezinte un nou memoriu în acest scop.

157 Obiectul și efectul celor trei contracte de aprovizionare sunt descrise de Comisie la considerentul 111 al deciziei atacate după cum urmează:

„Obiectul acestor contracte era aprovizionarea cu tuburi neprelucrate a «liderului» pieței de OCTG din Marea Nordului și scopul lor era acela de a menține un producător național în Regatul Unit în vederea obținerii respectării «[Normelor fundamentale]» în cadrul clubului Europa Japonia. Aceste contracte au avut ca obiect și ca efect principal o repartizare între [Mannesmann], Vallourec și Dalmine a tuturor necesităților concurentului lor [Corus] (Vallourec din 1994). Acestea făceau prețurile de cumpărare ale tuburilor neprelucrate să depindă de prețurile tuburilor filetate de [Corus]. Acestea includeau de asemenea o limitare a libertății de aprovizionare a [Corus] (Vallourec din februarie 1994) și o obligau pe aceasta din urmă să comunice concurenților săi prețurile de vânzare practicate precum și cantitățile vândute. De altfel, [Mannesmann], Vallourec (până în februarie 1994) și Dalmine se angajau să livreze unui concurent ([Corus], apoi Vallourec din martie 1994) cantități necunoscute în avans.” [traducere neoficială]

158 Termenii contractelor de aprovizionare prezentate în fața Tribunalului, în special cel încheiat de Mannesmann cu Corus la 9 august 1993, confirmă, în esență, datele factuale invocate la considerentul 111 al deciziei atacate menționat, precum și la considerentele 78–82 și 153. Considerate împreună, aceste contracte repartizează, cel puțin începând de la 9 august 1993, nevoile Corus de tuburi neprelucrate între ceilalți trei producători europeni (40 %

pentru Vallourec, 30 % pentru Dalmine și 30 % pentru Mannesmann). În plus, în fiecare dintre aceste contracte este prevăzută stabilirea prețului plătit de Corus pentru tuburile neprelucrate în funcție de o formulă matematică care ia în calcul prețul obținut de Corus pentru tuburile sale filetate.

159 Din aceste constatări reiese că obiectul și/sau, cel puțin, efectul contractelor de aprovizionare era acela de a înlocui riscurile concurenței în ceea ce îi privește pe cei patru producători europeni cu o repartizare negociată a beneficiului din vânzările de tuburi filetate care pot fi realizate pe piața britanică (a se vedea, prin analogie, în cea ce privește practicile concertate, Hotărârea Ciment, punctul 42 de mai sus, punctul 3150).

160 Prin fiecare dintre contractele de aprovizionare, Corus și-a constrâns cei trei concurenți comunitari în așa fel încât orice concurență efectivă din partea lor pe piața sa națională, precum și orice perspectivă a unei astfel de concurențe a dispărut, cu prețul renunțării la libertatea sa de aprovizionare. Vânzările de tuburi neprelucrate ale acestor trei concurenți se diminuau dacă vânzările de tuburi filetate realizate de Corus trebuiau să scadă. De altfel, marja de profit realizată din vânzările de tuburi neprelucrate pe care cei trei furnizori s-au angajat să le efectueze se reducea de asemenea în ipoteza unei diminuări a prețului obținut de Corus pentru tuburile sale filetate și putea chiar să se transforme în pierdere. În aceste condiții era practic de neconceput ca acești trei producători să încerce să facă o concurență efectivă întreprinderii Corus pe piața britanică a tuburilor filetate, în special în ceea ce privește prețurile (a se vedea considerentul 153 al deciziei atacate).

161 Pe de altă parte, acceptând să încheie astfel de contracte, fiecare dintre cei trei concurenți comunitari ai Corus și-a asigurat o participare indirectă pe piața internă a acesteia din urmă, precum și o parte din beneficiile care decurg din aceasta. Pentru a obține aceste avantaje, aceștia au renunțat, de fapt, la posibilitatea de a vinde tuburi filetate pe piața britanică precum și, cel puțin de la semnarea celui de al treilea contract, la 9 august 1993, prin care se alocă procentul rămas de 30% către Mannesmann, la cea de a furniza o proporție de tuburi neprelucrate cumpărate de Corus mai importantă decât cea care a fost alocată fiecăruia dintre ei în avans.

162 În plus, concurenții Corus au acceptat obligația cu titlu oneros și, prin urmare, anormală din punct de vedere comercial, de a furniza acesteia cantități de tuburi care nu erau definite în avans decât prin referire la vânzările de tuburi filetate realizate de aceasta din urmă. Această obligație a consolidat interdependența ilicită dintre acești producători și Corus, în măsura în care depindeau, ca furnizori obligați prin contract, de politica comercială dusă de aceasta.

163 Trebuie să se constate că dacă contractele de aprovizionare nu ar fi existat, cei trei producători europeni, alții decât Corus, ar fi avut în mod normal, făcând abstracție de Normele fundamentale, un interes comercial real sau cel puțin potențial să îi facă concurență acesteia pe piața britanică de tuburi filetate în mod efectiv, precum și să își facă concurență între ei pentru a aproviziona Corus cu tuburi neprelucrate.

164 În această privință, trebuie subliniat, în plus, că fiecare dintre contractele de aprovizionare a fost încheiat pentru o durată inițială de cinci ani. Această durată relativ lungă confirmă și întărește caracterul anticoncurențial al acestor contracte, mai ales în măsura în care Mannesmann și ceilalți doi furnizori ai Corus au renunțat, de fapt, la posibilitatea de a exploata direct o eventuală creștere a pieței britanice a tuburilor filetate în această perioadă.

165 În ceea ce privește argumentul specific al Mannesmann potrivit căruia formula de preț care apare în contracte este doar o clauză de indexare, trebuie subliniat că Comisia a calificat

această clauză ca anticoncurențială, deoarece fixează prețul plătit de Corus pentru tuburile neprelucrate fiecăruia dintre furnizorii săi în funcție de prețul obținut de Corus pentru tuburile sale filetate, și aceasta în același mod pentru toți cei trei furnizori. Trebuie constatat că, presupunând chiar că prețurile de plecare pentru furnizarea tuburilor neprelucrate ar fi fost în mod real negociate independent între Corus și fiecare dintre furnizorii săi, raportul de forță comercială existent, pe de o parte, între Corus și fiecare dintre aceste întreprinderi și, pe de altă parte, reflectat prin aceste prețuri a fost stabilit, iar orice posibilitate de concurență în privința prețurilor tuburilor neprelucrate cumpărate de Corus a fost eliminată. Alegerea prețului tuburilor filetate vândute de Corus ca indice nu este neutră și face ca formula în cauză să fie foarte diferită de o clauză de indexare obișnuită. Astfel cum s-a evidențiat la punctul 160 de mai sus, această alegere a avut ca consecință faptul că cei trei furnizori care produceau și tuburi filetate, și-au pierdut interesul comercial de a face concurență Corus în ceea ce privește prețurile pe piața din Regatul Unit.

166 De altfel, după cum evidențiază Comisia, formula de fixare a prețului tuburilor neprelucrate prevăzută în fiecare dintre cele trei contracte de aprovizionare implica un schimb ilicit de informații comerciale (a se vedea considerentul 153 al deciziei atacate, a se vedea, de asemenea, considerentul 111), care trebuie să rămână confidențiale, sub sancțiunea de a compromite autonomia politicii comerciale a întreprinderilor concurente (a se vedea în acest sens hotărârile Tribunalului din 11 martie 1999, Thyssen Stahl/Comisia, T-141/94, Rec., p. II-347, punctul 403, și British Steel/Comisia, T-151/94, Rec., p. II-629, punctele 383 și următoarele).

167 Argumentul Mannesmann potrivit căruia informațiile confidențiale referitoare la cantitățile de tuburi vândute de Corus și la prețurile plătite de clienții acesteia nu îi erau divulgate, nu ar putea-o disculpa în circumstanțele cazului în speță.

168 În ceea ce privește cantitățile de tuburi filetate vândute de Corus, este necesar să se constate că furnizorii săi, printre care și Mannesmann, puteau să le calculeze fără dificultate, din moment ce fiecare dintre ei furniza, în principiu, un procentaj fix din nevoile acesteia.

169 Pe de altă parte, este adevărat, așa cum observă Mannesmann, că Corus nu comunica prețurile pe care le obținea pentru tuburile sale filetate contractanților săi ca atare. În consecință, afirmația de la considerentul 111 al deciziei atacate, potrivit căreia contractele de aprovizionare „obligau [Corus] să comunice concurenților săi prețurile de vânzare practicate”, exagerează sfera de aplicare a obligațiilor contractuale în această privință. Cu toate acestea, Comisia a evidențiat, în mod justificat, la considerentul 153 al deciziei atacate și în fața Tribunalului, că aceste prețuri erau în raport matematic cu prețul plătit pentru tuburile neprelucrate, astfel încât cei trei furnizori în cauză primeau indicații precise cu privire la sensul, momentul și amploarea oricărei fluctuații a prețurilor tuburilor filetate vândute de Corus.

170 Trebuie constatat nu doar faptul că comunicarea acestor informații către concurenți încalcă articolul 81 alineatul (1) CE, ci și că, în plus, natura acestei încălcări este, în esență, aceeași, indiferent dacă înseși prețurile tuburilor filetate sau doar informațiile privind fluctuația acestora au constituit obiectul acestei comunicări. În aceste condiții, este necesar să se considere că inexactitatea evidențiată la punctul precedent este nesemnificativă în contextul mai larg al încălcării reținute la articolul 2 din decizia atacată și că, în consecință, aceasta nu are nici o incidență asupra constatării existenței acesteia.

171 În ceea ce privește argumentația Mannesmann întemeiată pe Regulamentul nr. 2790/1999 trebuie subliniat mai întâi că acest regulament nu ar putea să se aplice direct în speță, deoarece

decizia atacată a fost adoptată la 8 decembrie 1999 și articolul 2 din aceasta se raportează, în ceea ce privește Mannesmann, la o perioadă cuprinsă între 1993 și 1997, adică la o perioadă anterioară intrării în vigoare a dispozițiilor relevante din Regulamentul nr. 2790/1999, 1 iunie 2000.

172 În plus, în măsura în care acest regulament ar putea, cu toate acestea, să fie relevant cu titlu indicativ în speță, prin faptul că reprezintă o luare de poziție a Comisiei în decembrie 1999 în raport cu caracterul puțin prejudiciabil pentru concurență al acordurilor verticale, trebuie subliniat că acest regulament pune în aplicare articolul 81 alineatul (3) CE. Or, din articolul 4 al Regulamentului nr. 17 rezultă că acordurile între întreprinderi nu pot beneficia de o exceptare individuală în temeiul acestei dispoziții decât dacă au fost notificate Comisiei în acest scop, ceea ce nu s-a făcut în speță.

173 Rezultă că legalitatea contractelor în cauză nu poate fi apreciată decât în ceea ce privește articolul 81 alineatul (1) CE. Astfel, circumstanța, presupunând că este stabilită, potrivit căreia aceste contracte îndeplineau condițiile de fond de la articolul 81 alineatul (3) CE, care reglementează acordarea exceptărilor în lumina politicii Comisiei, astfel cum reiese din Regulamentul nr. 2790/1999, este lipsită de relevanță în speță. Dimpotrivă, adoptarea acestui regulament în decembrie 1999 confirmă că, în opinia Comisiei, astfel de acorduri încalcă, în principiu, articolul 81, alineatul (1) CE, din moment ce necesită aplicarea articolului 81 alineatul (3) CE. În consecință, argumentul Mannesmann întemeiat pe Regulamentul nr. 2790/1999 trebuie să fie respins.

174 Este necesar să se constate, în plus, că întrucât încălcarea reținută la articolul 2 din decizia atacată este constituită de restricții de concurență conținute chiar în contractele de aprovizionare, considerațiile evidențiate mai sus sunt suficiente pentru a-i stabili existența.

175 Oricare ar fi adevăratul grad de concentrare între cei patru producători europeni, trebuie să se constate că fiecare dintre ei a încheiat unul dintre contractele de aprovizionare care restrângeau concurența și se înscriau în încălcarea articolului 81 alineatul (1) CE reținută la articolul 2 din decizia atacată. Cu toate că articolul 2 alineatul (1) din decizia atacată indică că contractele de aprovizionare au fost încheiate „în cadrul încălcării menționate la primul articol”, reiese clar din termenii considerentului 111 din decizia atacată că faptul de a fi încheiat aceste contracte constituie în sine încălcarea constatată la articolul 2.

176 Astfel, chiar presupunând că Mannesmann ar fi reușit să demonstreze că încheierea contractului său de furnizare cu Corus era în mod obiectiv conform cu interesul său comercial, această circumstanță nu ar infirma deloc teza Comisiei potrivit căreia acest acord era ilegal. Practicile anticoncurențiale sunt foarte frecvent în interesul comercial individual al întreprinderilor, cel puțin pe termen scurt.

177 În lumina acestor constatări, nu este necesar să se rezolve litigiul dintre părți referitor la semnificația sancțiunii prevăzute în contracte în caz de nelivrare, adică simpla reducere corespunzătoare a părții furnizorului în cauză, din moment ce argumentul înaintat în această privință de Mannesmann are ca scop să demonstreze că era logic din punct de vedere comercial, din perspectiva Corus, să se încheie cele trei contracte de aprovizionare astfel redactate. Argumentul potrivit căruia singurele întreprinderi stabilite în Comunitate capabile să producă tuburi de această dimensiune erau Vallourec, Dalmine și Mannesmann este, de asemenea, din același motiv, lipsit de relevanță.

178 De asemenea, argumentele Mannesmann referitoare la puterea comercială a Vallourec pe piața de tuburi filetate care rezultă din brevetul său pentru racordul premium „VAM”, se raportează în esență la interesele comerciale care au condus Mannesmann la încheierea unui contract de aprovizionare pentru tuburile neprelucrate cu Corus și sunt așadar lipsite de relevanță. Aceste argumente ar putea cel mult să relativizeze, într-o anumită măsură, afirmațiile Comisiei referitoare la eliminarea unei concurențe efective a Mannesmann pe piața britanică de tuburi filetate, dar nu ar putea infirma constatarea esențială potrivit căreia părțile la contractele de aprovizionare au înlocuit riscurile concurenței cu o cooperare, adică o certitudine comercială, în ceea ce privește piețele britanice de tuburi neprelucrate și de tuburi filetate.

179 Întrucât existența încălcării reținute la articolul 2 din decizia atacată este stabilită potrivit legii, nu este strict necesar să se examineze nici raționamentul Comisiei cu privire la concentrarea dintre cei patru producători europeni (a se vedea punctul 171 de mai sus). În particular, nu este necesar să se analizeze în acest scop argumentele prezentate de Mannesmann în privința ansamblului de indici exteriori contractelor de aprovizionare invocat de Comisie pentru a demonstra că această concentrare este reală.

180 Cu toate acestea, în măsura în care gradul de concertare care existase între cei patru producători comunitari în ceea ce privește încălcarea reținută la articolul 2 din decizia atacată este relevant pentru examinarea altor motive ridicate în speță, este necesar să fie examinat.

181 Trebuie subliniat în acest context, că pot fi considerate ca făcând parte dintr-un acord unic comportamente care se înscriu într-un plan global și urmăresc un obiectiv comun (a se vedea în acest sens Hotărârea Ciment, punctul 42 de mai sus, punctul 4027). Astfel, dacă se demonstrează de către Comisie că o întreprindere, atunci când a participat la carteluri știa sau trebuia în mod necesar să știe că, făcând acest lucru, aceasta se integra într-un acord unic, participarea sa la cartelurile în cauză poate constitui expresia adeziunii sale la acest acord (a se vedea în acest sens, Hotărârea Ciment, punctul 42 de mai sus, punctele 4068 și 4109).

182 În această privință, documentul Reflecții asupra contractului VAM, din data de 23 mai 1990, este în mod special relevant. Sub titlul „Scenariul II”, domnul Verluca indică posibilitatea de „a obține acordul japonezilor de a nu interveni pe piața [a] [britanică] și ca problema să se rezolve între europeni”. În continuare, „[î]n acest caz s-ar împărți efectiv tuburile neprelucrate între [Mannesmann], [Vallourec] și Dalmine”. La paragraful următor, aceasta evidențiază că „ar fi probabil favorabil să se lege vânzările [Vallourec] în același timp și de prețul și de volumul de VAM vândut de [Corus]”.

183 Dat fiind că această ultimă propunere reflectă cu precizie termenii esențiali ai contractului încheiat între Vallourec și Corus 16 luni mai târziu, este clar că această strategie a fost efectiv reținută de Vallourec și că s-a semnat contractul menționat pentru a o pune în aplicare.

184 În plus, faptul că un contract practic identic ar fi fost semnat ulterior între Corus, pe de o parte, și fiecare dintre ceilalți membrii europeni ai clubului Europa–Japonia, pe de altă parte, adică Dalmine și, apoi, Mannesmann, astfel încât nevoile Corus de tuburi neprelucrate erau în mod efectiv repartizate între ceilalți trei membrii ai clubului Europa–Japonia din august 1993, exact cum prevăzuse domnul Verluca, confirmă că aceste trei contracte trebuie să fi fost încheiate cu scopul de a urmări strategia comună propusă în cadrul concentrării lor în cadrul clubului menționat.

185 Această concluzie este susținută de probele invocate de Comisie în decizia atacată, în special la considerentul 91, care este redactat după cum urmează:

„La 21 ianuarie 1993, [Corus] a transmis Vallourec (este posibil să fi transmis de asemenea și către [Mannesmann] și Dalmine) o schiță a propunerilor în vederea unui acord asupra restructurării sectorului de tuburi fără sudură, care ar fi discutat în cadrul unei reuniuni la Heathrow, la 29 ianuarie 1993, între Mannesmann/Vallourec/Dalmie/[Corus] (pagina 4628 [din dosarul Comisiei, adică prima pagină a documentului intitulat «Schiță de propuneri pentru un acord de restructurare privind tuburile fără sudură»]). În acest document se prevede: «([Corus] a indicat intenția sa de a se retrage eventual din sectorul tuburilor fără sudură. Aceasta încearcă să facă acest lucru în mod ordonat și controlat pentru a evita orice întrerupere în furnizarea de tuburi către clienții săi și pentru a-i ajuta pe producătorii care vor achiziționa acest sector să păstreze comenzile [...] Au avut loc discuții, în cursul ultimelor șase luni între [Corus] și alți producători interesați de achiziționarea activelor [Corus] și aceasta consideră că există un consens cu privire la linia de acțiune descrisă în acest document).» Una dintre propuneri consta în a transfera către Vallourec activitățile OCTG menținând contractele de aprovizionare cu tuburi neprelucrate în vigoare între [Corus] și Vallourec, [Mannesmann] și Dalmine, păstrând aceleași proporții. În aceeași zi a avut loc o întâlnire între [Mannesmann] și [Corus] în cursul căreia [Mannesmann] „[a acceptat ca Vallourec să preia conducerea în ceea ce privește achiziționarea sectorului OCTG]” ([p]agina 4626 [din dosarul Comisiei, adică pagina unică a unui facsimil trimis la 22 ianuarie 1993 de domnul Davis de la Corus domnului Patrier de la Vallourec]). Documentul Dalmine intitulat [«Sistem pentru tuburile din oțel fără sudură în Europa și evoluția pieței» («Seamless steel tube system in Europe and market evolution»)] și reluat la pagina 2051 din dosarul Comisiei ([p]agina 2053 [din dosarul Comisiei]), din mai-august 1993 susținea că o soluție la problema [Corus] utilă tuturor nu putea fi găsită decât într-un context european; faptul că Vallourec achiziționa instalațiile [Corus] era de asemenea admis de Dalmine.”

186 Trebuie subliniat, în plus, că, în nota sa „Reflexii strategice”, citată la considerentul 80 al deciziei atacate, Vallourec a avut în vedere în mod explicit posibilitatea ca Dalmine și Mannesmann să acționeze concertat cu aceasta pentru a furniza tuburi neprelucrate către Corus. În plus, la considerentul 59 al deciziei atacate, Comisia se bazează pe documentul „g) Japonezi”, în special pe calendarul care figurează la pagina a patra a acestuia (pagina 4912 din dosarul Comisiei) pentru a evidenția că producătorii europeni țineau reuniuni pregătitoare înainte de a se întâlni cu producători japonezi, pentru a-și coordona pozițiile și de a emite propuneri comune în cadrul clubului Europa-Japonia.

187 Din dovezile documentare invocate de Comisie în decizia atacată și amintite mai sus reiese că cei patru producători comunitari s-au întâlnit efectiv pentru a-și coordona poziția în cadrul clubului Europa-Japonia înaintea reuniunilor intercontinentale ale acestuia, cel puțin în 1993. Este de asemenea stabilit că închiderea întreprinderii de filetaj Corus din Clydesdale și achiziționarea sa de către Vallourec, precum și furnizarea de tuburi neprelucrate către această întreprindere de către Dalmine și Mannesmann au făcut obiectul discuțiilor la aceste reuniuni. Prin urmare, este de neconceput că Mannesmann ar fi putut să nu aibă cunoștință de conținutul strategiei elaborate de Vallourec și de faptul că contractul său de aprovizionare cu Corus se înscria într-un acord anticoncurențial mai larg care afecta în egală măsură piața de tuburi filetate standard și pe cea de tuburi neprelucrate.

188 În ceea ce privește argumentul Mannesmann potrivit căruia al treilea contract de aprovizionare între Corus și aceasta a fost încheiat mult mai târziu decât celelalte două, astfel încât Comisia nu putea să deducă din aceasta existența unei încălcări unice care îi implica pe cei patru producători europeni, trebuie subliniat că absența contractului de aprovizionare dintre Mannesmann și Corus înainte de 1993 nu ar infirma teza Comisiei. Astfel, deși strategia de împărțire a furnizărilor de tuburi neprelucrate nu a fost pusă în aplicare în mod complet decât din momentul în care Corus avea trei furnizori, semnarea celorlalte două

contracte constituia o punere în aplicare parțială a acestui proiect, în anticiparea realizării sale complete.

189 De altfel, astfel cum a evidențiat Comisia în fața Tribunalului, referirea în documentul intitulat „Schiță a propunerilor pentru un acord de restructurare privind tuburile fără sudură”, la 21 ianuarie 1993, la faptul că Mannesmann furniza deja tuburi neprelucrate către Corus, departe de a fi inconciliabilă cu semnarea unui contract de aprovizionare de către Corus și Mannesmann în august 1993, după cum susține Mannesmann, confirmă analiza Comisiei. Astfel, dacă, din prudență, Comisia nu a reținut existența încălcării vizate la articolul 2 din decizia atacată împotriva Mannesmann decât de la 9 august 1993, deoarece semnarea de către aceasta a unui contract de aprovizionare cu Corus la această dată era o dovadă certă a participării sale la încălcare, din referirea evocată mai sus reiese că, în realitate, Mannesmann aproviziona Corus cu tuburi neprelucrate din ianuarie 1993.

190 Astfel, din probele invocate de Comisie în decizia atacată reiese că Vallourec a conceput strategia de protejare a pieței din Regatul Unit și a încheiat un contract de aprovizionare cu Corus care permitea, în special, să se facă primul pas în implementarea acesteia. În continuare, Dalmine și Mannesmann s-au alăturat acestora, ceea ce reiese din încheierea de către fiecare dintre cele două întreprinderi a unui contract de aprovizionare cu Corus.

191 În fine, în ceea ce privește alegațiile referitoare la absența unei afectări semnificative a comerțului dintre statele membre, este necesar să se considere că acestea sunt efectiv inadmisibile în temeiul articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, conform argumentației Comisiei.

192 Astfel, prin argumentele menționate, invocate pentru prima dată în replică, Mannesmann reproșează Comisiei erori de drept sau de apreciere în ceea ce privește una dintre condițiile de aplicare a articolului 81 alineatul (1) CE. Întrucât motivele de fond nu erau de ordin public, nu este sarcina instanței comunitare să le invoce din oficiu.

193 Este necesar să se sublinieze, în orice scopuri utile, că Tribunalul a respins ca neîntemeiate argumentele comparabile celor înaintate de Mannesmann în cauze care au fost conexe prezentei cauze în scopul ședinței (hotărârile Dalmine/Comisia, punctul 127 de mai sus, în special punctele 156 și 157, și JFE Engineering și alții/Comisia, punctul 102 de mai sus, în special punctele 367–374 și 386–395).

194 În ceea ce privește argumentația referitoare la caracterul puțin important al efectelor anticoncurențiale ale contractului încheiat între Mannesmann și Corus, este necesar să se considere că este admisibilă în măsura în care aceasta constituie o copie a argumentelor deja înaintate în cerere conform cărora Comisia nu a demonstrat potrivit legii că contractele de aprovizionare sancționate la articolul 2 din decizia atacată aveau un obiect sau efecte restrictive pentru concurență în sensul articolului 81 CE.

195 În ceea ce privește fondul, este necesar să se amintească, mai întâi, că, în speță, Comisia s-a bazat nu doar pe efectele restrictive, ci și pe obiectul restrictiv al acordului sancționat la articolul 2 din decizia atacată (a se vedea considerentul 111 al deciziei atacate, precum și punctul 157 și următoarele de mai sus.)

196 În această privință, întreprinderile care încheie un acord ce are ca scop în special restrângerea concurenței nu ar putea, în principiu, să evite aplicarea articolului 81 alineatul (1) CE pretinzând că acordul lor nu trebuia să aibă o incidență semnificativă asupra concurenței (a se vedea de asemenea punctul 130 de mai sus).

197 Contractele sancționate la articolul 2 din decizia atacată au fost concepute, astfel cum s-a considerat la punctele 179 și următoarele de mai sus, în special pentru a împărți furnizările de tuburi neprelucrate către Corus care era „furnizorul principal” („*leader*”, a se vedea considerentul 111 al deciziei atacate) pe piața din Regatul Unit, între concurenții săi europeni care erau, de asemenea, membri ai clubului Europa-Japonia. Aceste contracte prevăd, în plus, comunicarea ilegală de către Corus a unor informații comerciale. Astfel, însuși obiectul lor comporta restrângeri semnificative ale concurenței pe piața din Regatul Unit, care era o piață distinctă dată ca urmare a existenței încălcării constatate la articolul 1 din decizia atacată (Hotărârea Dalmine/Comisia, punctul 127 de mai sus, punctele 267 și 268), oricare ar fi putut fi efectele lor.

198 În consecință, motivele rezumate mai sus trebuie să fie respinse pe fond în măsura în care acestea se raportează la întrebarea dacă încălcarea vizată la articolul 2 din decizia atacată a îndeplinit criteriul referitor la existența unui obiect sau a unor efecte care restrângeau concurența în mod semnificativ.

199 În plus, este necesar să se considere că argumentația Mannesmann întemeiată pe comunicarea din 1997 este admisibilă în ciuda faptului că a fost înaintată prima dată în replică. Mannesmann se prevalează de această comunicare pentru a-și consolida argumentul deja invocat în cererea sa, potrivit căruia contractele de aprovizionare nu erau acorduri anticoncurențiale care încălcau articolul 81 alineatul (1) CE.

200 Pe fond, trebuie subliniat, mai întâi, că comunicarea din 1997 este aplicabilă *ratione temporis* în speță, din moment de decizia atacată a fost adoptată în 1999. Această comunicare din 1997 constituie o luare de poziție a Comisiei la această dată cu privire la acorduri care trebuie considerate ca încălcând articolul 81 alineatul (1) CE. Este necesar să se evidențieze, în special, că comunicarea din 1997 fixează praguri în termeni de procentaje, astfel încât, spre deosebire de comunicările anterioare care fixează praguri în valoare absolută, aceasta reflectă o evoluție a politicii și/sau a aprecierii Comisiei, nu o simplă luare în calcul a inflației. În aceste condiții, comunicarea din 1997 este relevantă pentru aprecierea deciziei atacate, nu a celei din 1986, în ciuda faptului că contractele în cauză au fost semnate în 1991 și în 1993.

201 Cu toate acestea, este necesar să se considere că comunicarea din 1997 nu ar putea fi invocată pentru a valida contractele de aprovizionare în cazul în speță, din moment ce acestea din urmă au contribuit la punerea în aplicare a unui acord anticoncurențial mai larg cu privire la tuburile filetate, care nu ar putea fi acoperit de termenii comunicării menționate (a se vedea punctele 179 și următoarele de mai sus). Într-adevăr, obiectul și efectele anticoncurențiale ale acestor contracte le depășesc, în parte, pe cele care rezultă direct din dispozițiile lor, astfel încât o aplicare mecanică a comunicării din 1997 doar pentru contracte nu ar ține seama în mod adecvat de incidența lor asupra piețelor în cauză.

202 În orice ipoteză, cifrele înaintate de Mannesmann pentru a demonstra că cota de piață a întreprinderilor în cauză este inferioară pragurilor reținute în comunicarea din 1997 se raportează la piața mondială a tuburilor OCTG. Or, comunicarea din 1997 precizează că „cotele de piață deținute de ansamblul întreprinderilor participante” nu trebuie să depășească pragul relevant „pe niciuna dintre piețele în cauză”.

203 În această privință, deși definiția de la considerentul 35 al deciziei atacate reține o piață geografică „mondială” pentru tuburile OCTG fără sudură, această definiție trebuie citită în lumina descrierii detaliate a diferitelor părți ale acordurilor încheiate în cadrul clubului Europa-Japonia, în special a normelor fundamentale. Într-adevăr, din decizia atacată, luată în ansamblul ei, în special din considerentele 53–77, rezultă că comportamentul producătorilor

japonezi și europeni pe fiecare piață națională sau, în anumite cazuri, pe piața unei anumite regiuni a lumii era determinat de norme specifice care variau de la o piață la alta și care rezultau din negocieri comerciale în cadrul clubului Europa–Japonia.

204 În aceste condiții, descrierea detaliată a situației care exista pe fiecare piață constituie adevărata analiză a piețelor geografice în cauză în decizia atacată. Prin urmare, este necesar să se interpreteze considerentul 35 al deciziei atacate ca incluzând o definiție a pieței geografice de tuburi OCTG fără sudură astfel cum ar trebui să existe în mod normal ținând seama de considerații comerciale și economice pur obiective, făcând abstracție de acorduri ilegale care au ca obiect sau ca efect decuparea artificială a acesteia.

205 Astfel, este necesar să se respingă ca fiind lipsite de relevanță argumentele Mannesmann referitoare la procentajul redus al vânzărilor realizate de Corus și de ea însăși pe piața mondială a tuburilor OCTG. Presupunând că ar fi oportună aplicarea comunicării din 1997, ar trebui așadar luate în calcul cotele de pe piața britanică, sau cel puțin pe piața comunitară. Or, din decizia atacată, în special din cifrele reținute la considerentele 68 și 113, rezultă că doar cotele de piață ale întreprinderii Corus, care constituia parte la fiecare dintre contractele de aprovizionare, pe piața britanică precum și pe piața comunitară, erau net superioare pragurilor fixate de comunicarea din 1997, indiferent dacă este vorba de cel de 10 % din piață aplicabil acordurilor verticale sau cel de 5 % aplicabil acordurilor orizontale. Prin urmare, este evident că contractele în cauză nu sunt acorduri de importanță minoră în sensul comunicării menționate din 1997.

206 În lumina celor precedente, este necesar să se concluzioneze că Comisia a considerat în mod corect, în decizia atacată, că contractele de aprovizionare constituiau încălcarea reținută la articolul 2 din decizia atacată și îi stabileau așadar existența potrivit legii. Trebuie subliniat de asemenea, în orice scopuri utile, că probele complementare reținute de Comisie confirmă corectitudinea tezei sale conform căreia aceste contracte se înscriau într-o politică comună mai largă care afecta piața tuburilor OCTG filetate standard.

Cu privire la cererea de reducere a cuantumului amenzii

Cu privire la normele care reglementează calculul amenzii

Argumentele părților

207 Cu titlu introductiv, Mannesmann reproșează Comisiei că nu a aplicat corect normele referitoare la determinarea cuantumului amenzilor, în special liniile directoare pentru calculul amenzilor impuse în aplicarea articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 și al articolului 65 alineatul (5) din Tratatul CECA (JO 1998, C 9, p. 3, în continuare „linii directoare pentru calculul amenzilor”), și comunicarea privind cooperarea. Aceasta invocă de asemenea, în această privință, practica decizională anterioară a Comisiei care ar fi creat o încredere legitimă din partea sa în raport cu metoda de calcul și cu nivelul amenzilor impuse de Comisie.

208 În replica sa, reclamanta adaugă că decizia atacată nu se referă în mod expres la liniile directoare menționate mai sus și, prin urmare, nu este conformă cu cerințele de motivare care decurg din articolul 253 CE. Într-adevăr, potrivit Mannesmann, dacă liniile directoare menționate anterior nu erau aplicabile în speță, Comisia ar fi trebuit să se conformeze practicii sale decizionale anterioare și să fixeze cuantumul amenzii în raport cu cifra de afaceri realizată de Mannesmann pe piața relevantă. Comisia nu se putea distanța de această practică anterioară fără a explica motivele acestei decizii. De altfel, dacă s-ar demonstra că Comisia a

aplicat implicit liniile directoare pentru calculul amenzilor, Mannesmann apreciază că, în orice caz, articolul 253 CE nu ar fi fost respectat. Într-adevăr, într-un astfel de caz, Comisia ar fi fost obligată să prezinte în decizie elementele reținute pentru a determina cuantumul amenzi (Hotărârea Ciment, punctul 42 de mai sus, punctul 4725 și următoarele; Hotărârea Tribunalului din 14 mai 1998, Mayr-Melnhof/Comisia, T-347/94, Rec., p. II-1751, punctul 283).

209 Comisia răspunde că argumentația reclamantei, dezvoltată pentru prima dată în replică, vizează o pretinsă încălcare a practicii sale decizionale anterioară liniilor directoare pentru calculul amenzilor. Ar fi vorba de un motiv nou, din moment ce Mannesmann își limitase inițial argumentația la încălcarea liniilor directoare menționate. Acest motiv ar fi inadmisibil în temeiul articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură. În ceea ce privește motivația deciziei atacate, Comisia estimează că aceasta este conformă cu cerințele enunțate de Curte în Hotărârea din 16 noiembrie 2000, Cascades/Comisia (C-279/98 P, Rec., p. I-9693, punctul 44 și următoarele). Comisia s-ar fi pronunțat asupra gravității încălcării (considerentele 159–165 ale deciziei atacate), asupra duratei sale (considerentul 166 al deciziei atacate) precum și asupra existenței unor circumstanțe atenuante (considerentul 169 al deciziei atacate) și asupra aplicării comunicării privind cooperarea (considerentul 174 al deciziei atacate). În fine, decizia atacată ar fi conformă cu liniile directoare pentru calculul amenzilor.

Constatările Tribunalului

210 Trebuie subliniat mai întâi că, în cadrul unei acțiuni în anulare, motivul întemeiat pe o lipsă sau o insuficiență a motivării unui act comunitar constituie un motiv de ordin public care trebuie invocat din oficiu de către instanța comunitară și care, în consecință, poate fi invocat de părți în oricare stadiu al procedurii (a se vedea, în acest sens, Hotărârea Tribunalului din 13 decembrie 2001, Krupp Thyssen Stainless și Acciai speciali Terni/Comisia, T-45/98 și T-47/98, Rec., p. II-3757, punctul 125). Prin urmare, circumstanța potrivit căreia motivul întemeiat pe o lipsă a motivării în ceea ce privește modul de calcul al amenzilor nu a fost ridicat pentru prima dată decât în replică nu are consecința că Tribunalul nu îl poate examina în speță.

211 În această privință, potrivit unei jurisprudențe constante, cerința de motivare trebuie apreciată în funcție de circumstanțele speței, în special de conținutul actului, de natura motivelor invocate și de interesul pe care destinatarii sau alte persoane vizate direct și individual de act îl pot avea în a primi explicații (hotărârile Curții din 29 februarie 1996, Belgia/Comisia, C-56/93, Rec., p. I-723, punctul 86, și Comisia/Sytraval și Brink's Franța, punctul 126 de mai sus, punctul 63). Nu este necesar ca motivarea să specifice toate elementele de fapt și de drept relevante, în măsura în care problema dacă motivarea unui act îndeplinește cerințele de la articolul 253 CE trebuie să fie apreciată nu numai în ceea ce privește modul de redactare al acesteia, ci și în ceea ce privește contextul său, precum și ansamblul normelor juridice care reglementează materia în cauză (Hotărârea Petrotub și Republica/Consiliul, punctul 72 de mai sus, punctul 81).

212 În plus, chiar dacă Comisia se bucură de o marjă de apreciere pentru a fixa cuantumul amenzilor (Hotărârea Tribunalului din 6 aprilie 1995, Martinelli/Comisia, T-150/89, Rec., p. II-1165, punctul 59, și, prin analogie, Hotărârea Tribunalului din 21 octombrie 1997, Deutsche Bahn/Comisia, T-229/94, Rec., p. II-1689, punctul 127), este necesar să se constate că aceasta nu se poate distanța de normele pe care și le-a impus ea însăși (Hotărârea Hercules Chemicals/Comisia, punctul 44 de mai sus, punctul 53, confirmată în recurs prin Hotărârea Curții din 8 iulie 1999, Hercules Chemicals/Comisia, C-51/92 P, Rec., p. I-4235, și

jurisprudența citată). Astfel, Comisia trebuia în mod necesar să țină seama de termenii din liniile directoare pentru calculul amenzilor, în special de elementele obligatorii din acestea.

213 În speță, reiese clar dintr-o lectură a considerentelor 156–175 ale deciziei atacate că Comisia a aplicat modul de calcul prevăzut în liniile directoare pentru calculul amenzilor, astfel cum aceasta era obligată să facă în orice caz, conform jurisprudenței menționate la punctul precedent. În aceste condiții, este necesar să se considere că absența unei referiri speciale la liniile directoare pentru calculul amenzilor în decizia atacată nu este de natură să afecteze legalitatea acesteia printr-o lipsă a motivării. Într-adevăr, o astfel de referință nu ar fi făcut decât să confirme o circumstanță care trebuia să fie evidentă pentru Mannesmann în orice ipoteză, având în vedere contextul juridic expus mai sus.

214 În consecință, motivul întemeiat pe o lipsă a motivării în această privință este respins.

215 În ceea ce privește motivul întreprinderii Mannesmann întemeiat pe practica decizională anterioară a Comisiei și pe încrederea legitimă care ar rezulta din aceasta, este necesar să se considere mai întâi că este admisibil, din moment ce a fost înaintat, chiar dacă în mod succint, în cererea sa, adică la punctul 74 al acesteia în cadrul argumentației sale referitoare la problema gravității încălcării. Prin urmare, argumentația pe această temă în replică trebuie considerată ca o dezvoltare a motivului menționat.

216 În continuare, este necesar să se amintească, în ceea ce privește argumentația pe fond menționată că, având în vedere marja de apreciere conferită de Regulamentul nr. 17 Comisiei (a se vedea, în această privință, punctul 212 de mai sus), introducerea de către aceasta a unei noi metode de calcul a cuantumului amenzilor, care poate antrena, în anumite cazuri, o creștere a nivelului amenzilor, fără a depăși, totuși, limita maximală fixată de același regulament, nu poate fi considerată ca o creștere, cu efect retroactiv, a amenzilor astfel cum sunt prevăzute în mod legal la articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 (a se vedea, cu toate că s-a formulat recurs împotriva acesteia, Hotărârea Tribunalului din 20 martie 2002, LR AF 1998/Comisia, T-23/99, Rec., p. II-1705, punctul 235).

217 Este lipsit de relevanță, prin urmare, să se evidențieze că calculul cuantumului amenzilor după metoda expusă în liniile directoare pentru calculul acestora poate duce la impunerea de către Comisie a unor amenzi mai ridicate decât în practica sa anterioară, mai ales în măsura în care nu se ține seama în mod sistematic de diferențele de mărime dintre întreprinderi. Într-adevăr, Comisia dispune de o marjă de apreciere în fixarea cuantumului amenzilor pentru a orienta comportamentul întreprinderilor în sensul respectării normelor de concurență (a se vedea punctul 212 de mai sus și Hotărârea Tribunalului din 11 decembrie 1996, Van Megen Sports/Comisia, T-49/95, Rec., p. II-1799, punctul 53). În plus, faptul că Comisia este posibil să fi aplicat în trecut amenzi de un anumit nivel pentru anumite tipuri de încălcări nu ar putea să o priveze de posibilitatea de a crește acest nivel în limitele indicate în Regulamentul nr. 17, dacă acest lucru este necesar pentru a asigura punerea în aplicare a politicii comunitare de concurență (Hotărârea Musique diffusion française și alții/Comisia, punctul 96 de mai sus, punctul 109; hotărârile Tribunalului din 10 martie 1992, Solvay/Comisia, T-12/89, Rec., p. II-907, punctul 309, și din 14 mai 1998, Europa Carton/Comisia, T-304/94, Rec., p. II-869, punctul 89). Aplicarea eficientă a normelor comunitare privind concurența cere, de fapt, ca Comisia să poată adapta în orice moment nivelul amenzilor la cerințele acestei politici (hotărârile Musique diffusion française și alții/Comisia, citată anterior, punctul 109, și LR AF 1998/Comisia, punctul 216 de mai sus, punctele 236 și 237).

218 Din cele de mai sus rezultă că Mannesmann nu s-ar putea prevala de practica decizională anterioară a Comisiei și, prin urmare, că prezentul motiv trebuie să fie respins.

Cu privire la determinarea cuantumului amenzii aplicate reclamantei

219 Mannesmann invocă în continuare patru motive principale referitoare la determinarea cuantumului amenzii care i-a fost aplicată.

Cu privire la gravitatea încălcării reținute la articolul 1 din decizia atacată

– Argumentele părților

220 În primul rând, reclamanta contestă aprecierile Comisiei în ceea ce privește gravitatea încălcării vizate la articolul 1 din decizia atacată. Reclamanta amintește că gravitatea unei încălcări trebuie să fie evaluată în lumina efectelor sale asupra pieței (punctul 1A din liniile directoare pentru calculul amenzilor). Chiar presupunând că încălcările în cauză ar putea fi considerate „foarte grave” în sensul liniilor menționate anterior, Mannesmann îi reproșează Comisiei că a ținut cont de efectele lor pe piață cu titlu de circumstanțe agravante.

221 Reclamanta consideră că a demonstrat deja potrivit legii că încălcările vizate la articolele 1 și 2 din decizia atacată nu erau constituite. Aceasta a solicitat reducerea cuantumului amenzii care i-a fost aplicată, care să reflecte cel puțin măsura în care Comisia a apreciat că încălcarea menționată la articolul 2 din decizia atacată a avut ca efect alterarea concurenței.

222 Atunci când a fixat cuantumul de bază al amenzii fără a ține seama de mărimea sau de cifra de afaceri realizată pe piața în cauză de fiecare dintre întreprinderile vizate, Comisia ar fi depășit limitele puterii sale de apreciere. Or, echitatea și principiul proporționalității ar cere ca întreprinderile să nu fie puse pe picior de egalitate, ci ca comportamentul lor să fie sancționat în funcție de rolul lor personal sau de incidența încălcării. O anumită justiție „distributivă” ar trebui de asemenea să fie garantată marilor întreprinderi, astfel cum indică plafonarea cuantumului amenzilor la 10 % din cifra de afaceri prevăzută la articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17.

223 Comisia ar fi acționat de asemenea dincolo de limitele puterii sale de apreciere aplicându-i o amendă distinctă în temeiul încălcării reproșate întreprinderii Vallourec, atunci când Mannesmann ar fi preluat controlul acesteia. Comisia ar fi trebuit să aplice o amendă unică întreprinderii Mannesmann ținând seama de activitățile filialei sale Vallourec. Întrucât nu a făcut aceasta, Comisia ar fi încălcat principiul egalității de tratament și ar fi comis un abuz de putere.

224 Comisia susține că acordul al cărui obiect este acela de a asigura respectarea piețelor naționale în cadrul clubului Europa–Japonia constituie, prin natura lui, o încălcare foarte gravă (considerentul 161 al deciziei atacate).

225 În măsura în care încălcarea vizată la articolul 2 nu a dus la impunerea unei amenzi distincte, motivele referitoare la absența efectelor anticoncurențiale ale acestei încălcări ar fi lipsite de relevanță.

226 În plus, Comisia susține că Mannesmann, Vallourec și Dalmine trebuie considerate toate ca mari întreprinderi [a se vedea Recomandarea 96/280/CE a Comisiei din 3 aprilie 1996 privind definiția întreprinderilor mici și mijlocii (JO L 107, p. 4)]. Or, limita superioară absolută pentru amenzi prevăzută în Regulamentul nr. 17 nu ar obliga Comisia să stabilească, la calculul cuantumului de bază al unei amenzi, o diferențiere între întreprinderile mari.

227 Comisia amintește că preluarea controlului Vallourec de către Mannesmann a avut loc în 1997. Pe toată durata încălcării, aceste două întreprinderi erau independente una de alta și Comisia le-a aplicat așadar două amenzi distincte. În cazul în care Comisia trebuia să reducă cuantumul amenzilor datorită fuziunii întreprinderilor părți la un acord restrictiv după descoperirea acestuia, efectul descurajator al amenzilor s-ar fi redus substanțial.

– Constatările Tribunalului

228 Este important să se evidențieze mai întâi că, potrivit articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17, Comisia poate aplica amenzi de cel puțin o mie de euro și cel mult un milion de euro, această ultimă sumă putând fi ridicată la 10% din cifra de afaceri realizată în cursul exercițiului financiar precedent de fiecare dintre întreprinderile care au participat la încălcare. Pentru a determina cuantumul amenzii între aceste limite, dispoziția menționată prevede luarea în considerare a gravității și a duratei încălcării.

229 Or, contrar celor susținute de Mannesmann, nici în Regulamentul nr. 17, nici în jurisprudență, nici în liniile directoare pentru calculul amenzilor nu se prevede că amenzile trebuie să fie fixate direct în funcție de mărimea pieței afectate, acest factor nefiind decât un element relevant printre altele. Astfel, conform Regulamentului nr. 17, astfel cum a fost interpretat de jurisprudență, amenda aplicată unei întreprinderi pentru o încălcare în materie de concurență trebuie să fie proporțională cu încălcarea, apreciată în ansamblul său, ținând seama, în special, de gravitatea acesteia (a se vedea în acest sens, Hotărârea Tribunalului din 6 octombrie 1994, Tetra Pak/Comisia, T-83/91, Rec. p. II-755, punctul 240, și, prin analogie, Hotărârea Deutsche Bahn/Comisia, punctul 212 de mai sus, punctul 127). Astfel cum a afirmat Curtea la punctul 120 din Hotărârea sa Musique diffusion française și alții/Comisia, punctul 96 de mai sus, este necesar să se țină seama, pentru a aprecia gravitatea unei încălcări, de un număr mare de elemente al căror caracter și importanță variază în funcție de tipul de încălcare în cauză și circumstanțele particulare ale acesteia (a se vedea, de asemenea, prin analogie, Hotărârea Deutsche Bahn/Comisia, citată anterior, punctul 127).

230 De altfel, trebuie subliniat că, dacă Comisia nu a invocat în mod expres liniile directoare pentru calculul amenzilor în decizia atacată, aceasta a determinat, cu toate acestea, cuantumul amenzilor impuse destinatarilor deciziei atacate aplicând metoda de calcul pe care aceasta și-a impus-o (a se vedea punctul 212 de mai sus).

231 Or, după cum s-a amintit mai sus, deși Comisia se bucură de o marjă de apreciere pentru a stabili cuantumul amenzilor, este necesar să se constate că aceasta nu se poate distanța de normele pe care ea însăși și le-a impus (a se vedea punctul 212 de mai sus și jurisprudența citată). Astfel, Comisia trebuie să țină cont efectiv de termenii liniilor directoare pentru fixarea cuantumului amenzilor, în special de elementele obligatorii din acestea. Cu toate acestea, marja de apreciere a Comisiei și limitele pe care ea le-a adus acesteia nu prejudiciază în orice caz exercitarea de către instanța comunitară a competenței sale de fond.

232 Trebuie subliniat, în această privință, că, potrivit punctului 1A din liniile directoare pentru calculul amenzilor, „[e]valuarea caracterului de gravitate al încălcării trebuie să ia în considerare natura proprie a încălcării, impactul său concret asupra pieței în cazul în care este măsurabil și dimensiunea pieței geografice în cauză”. Or, la considerentul 159 al deciziei atacate, Comisia evidențiază că ia în considerare tocmai aceste trei criterii pentru a determina gravitatea încălcării.

233 Cu toate acestea, Comisia s-a bazat, la considerentul 161 al deciziei atacate, în mod esențial pe natura comportamentului ilicit al tuturor întreprinderilor pentru a-și întemeia

concluzia potrivit căreia încălcarea reținută la articolul 1 din decizia atacată este „foarte gravă”. În această privință, aceasta a invocat natura grav anticoncurențială și dăunătoare bunei funcționări a pieței interne a acordului de împărțire a piețelor sancționat, caracterul deliberat al ilegalității comise precum și natura secretă și instituționalizată a sistemului stabilit pentru a restrânge concurența. Comisia a luat în considerare la același considerent 161 și faptul că „cele patru state membre în cauză reprezintă majoritatea consumului de [tuburi] OCTG și de [conduce de transport] fără sudură în Comunitate și, prin urmare, reprezintă o piață geografică extinsă”.

234 În schimb, Comisia a constatat, la considerentul 160 al deciziei atacate, că „impactul concret al încălcării asupra pieței a fost limitat”, dat fiind că cele două produse specifice acoperite de aceasta, adică tuburile OCTG standard și conductele de transport „proiect” nu reprezentau decât 19 % din consumul comunitar de tuburi OCTG și de conducte de transport fără sudură și că tuburile sudate puteau de la acea dată să acopere o parte a cererii de tuburi fără sudură ca urmare a progreselor tehnologice.

235 Astfel, la considerentul 162 al deciziei atacate, Comisia după ce a clasificat această încălcare în categoria încălcărilor „foarte grave” pe baza factorilor enumerați la considerentul 161, a luat în calcul cantitatea relativ redusă a vânzărilor produselor în cauză de către destinarii deciziei atacate în cele patru state membre în cauză (73 milioane de euro pe an). Această referire la dimensiunea pieței afectate corespunde aprecierii impactului limitat al încălcării asupra pieței la considerentul 160 al deciziei atacate. Comisia a decis așadar să impună un quantum în funcție de gravitate de doar 10 milioane EUR. Or, în liniile directe pentru calculul amenzilor este prevăzut, în principiu, un quantum „de peste 20 milioane [EUR]” pentru o încălcare din această categorie.

236 Este necesar să se examineze dacă abordarea Comisiei expusă mai sus este ilegală având în vedere argumentele înaintate de Mannesmann împotriva acesteia.

237 Este necesar să se examineze, mai întâi, argumentul Mannesmann întemeiat pe pretinsa absență a efectelor încălcării, evidențiată la articolul 2 din decizia atacată.

238 În această privință, Comisia a evidențiat în mod clar, atât la considerentul 164 al deciziei atacate, cât și în fața Tribunalului că nu a impus o amendă suplimentară pentru această încălcare.

239 În ceea ce îl privește, Tribunalul a considerat, în Hotărârea JFE Engineering și alții/Comisia, punctul 102 de mai sus, că omițând să ia în considerare încălcarea reținută la articolul 2 din decizia atacată pentru a stabili quantumul amenzii aplicate producătorilor europeni, Comisia nu a respectat principiul general din dreptul comunitar privind egalitatea de tratament. Cu toate acestea, întrucât Comisia nu a concluzionat ca Tribunalul să revizuiască în sens crescător amenzile aplicate producătorilor europeni, în cauzele T-44/00, T-48/00 și T-50/00, mijlocul cel mai potrivit de reparare a inegalității de tratament evidențiate este reducerea quantumului amenzii aplicate fiecăreia dintre reclamantele japoneze mai degrabă decât creșterea quantumului amenzilor aplicate celor trei reclamante europene (Hotărârea JFE Engineering și alții/Comisia, punctul 102 de mai sus, punctele 574–579).

240 Întrucât încălcarea constatată la articolul 2 din decizia atacată nu a fost luată în considerare pentru calculul amenzii aplicate întreprinderii Mannesmann nici de către Comisie, nici de către Tribunal, argumentul înaintat de societatea menționată în această privință este întemeiat pe o premiză eronată și trebuie așadar să fie respins.

241 În ceea ce privește, în continuare, argumentele Mannesmann referitoare la faptul că, potrivit liniilor directoare pentru calculul amenzilor, Comisia este obligată să ia în considerare efectele concrete ale unei încălcări pe piață în scopul calculării amenzi, trebuie să se constate că acest element a fost efectiv luat în calcul în decizia atacată în ceea ce privește încălcarea evidențiată la articolul 1 din decizia atacată. Este necesar să se considere că reducerea cuantumului fixat în funcție de gravitate la 50 % din suma minimală reținută în mod obișnuit în cazul unei încălcări „foarte grave”, evidențiată la punctul 235 de mai sus, reflectă în mod adecvat acest impact limitat.

242 În această privință, este necesar să se amintească de asemenea că amenzile sunt destinate îndeplinirii unei funcții de descurajare în ceea ce privește concurența (a se vedea, în această privință, punctul 1A al patrulea paragraf din liniile directoare pentru calculul amenzilor). Astfel, ținând seama de marea dimensiune a întreprinderilor destinate ale deciziei atacate, menționată la considerentul 165 al deciziei atacate (a se vedea de asemenea punctele 243 și următoarele), o reducere substanțial mai mare a cuantumului fixat în funcție de gravitate ar fi putut priva amenzile de efectul lor descurajator.

243 În ceea ce privește argumentul Mannesmann potrivit căruia Comisia nu era îndreptățită să considere că efectele încălcării reținute la articolul 1 din decizia atacată pe piețele în cauză constituiau o circumstanță agravantă în speță, este suficient să se constate că nu au fost menționate circumstanțe agravante de către Comisie în decizia atacată. În consecință, acest argument trebuie să fie respins.

244 În ceea ce privește argumentația Mannesmann potrivit căreia Comisia trebuie să țină cont de dimensiunea fiecărei întreprinderi individuale precum și de importanța participării sale la încălcare, atunci când fixează cuantumul amenzi, este important să se sublinieze mai întâi că referirea din articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 la 10 % din cifra de afaceri mondială, amintită la punctul 228 de mai sus, este relevantă doar pentru calculul limitei superioare a amenzi care poate fi aplicată de Comisie (a se vedea primul paragraf din liniile directoare pentru calculul amenzilor precum și Hotărârea Musique diffusion française și alții/Comisia, punctul 96 de mai sus, punctul 119) și nu înseamnă că trebuie să existe o relație proporțională între mărimea fiecărei întreprinderi și cuantumul amenzi care îi este aplicată (a se vedea, de asemenea, punctul 227 de mai sus).

245 În plus, este necesar să se menționeze că la punctul 1A al șaselea paragraf din liniile directoare pentru calculul amenzilor, aplicabile în speță (a se vedea punctul 230 de mai sus), este prevăzută posibilitatea de a „pondera, în anumite cazuri, sumele determinate în interiorul fiecăreia dintre cele trei categorii [de gravitate] pentru a ține seama de ponderea specifică și, deci, de impactul real al comportamentului ilicit al fiecărei întreprinderi asupra concurenței”. Potrivit alineatului menționat, această abordare este corespunzătoare „în special în cazul în care există o disparitate considerabilă între dimensiunile întreprinderilor autoare ale unei încălcări de aceeași natură”.

246 Cu toate acestea, rezultă din utilizarea expresiei „în anumite cazuri” și din termenul „în special” în liniile directoare pentru calculul amenzilor că o ponderare în funcție de dimensiunea individuală a întreprinderilor nu este o etapă de calcul sistematică pe care Comisia și-a impus-o, ci o oportunitate de flexibilitate pe care și-a conferit-o în cazurile unde este necesar. Este necesar să se amintească în acest context, jurisprudența potrivit căreia Comisia dispune de o putere de apreciere care îi permite să ia sau să nu ia în considerare anumite elemente atunci când fixează cuantumul amenzilor pe care intenționează să le aplice, în funcție în special de circumstanțele speței (a se vedea, în acest sens, Ordonanța Curții din

25 martie 1996, SPO și alții/Comisia, C-137/95 P, Rec., p. I-1611, punctul 54, și hotărârile Curții Ferriere Nord/Comisia, punctul 108 de mai sus, punctele 32 și 33 ; din 15 octombrie 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij și alți/Comisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P – C-252/99 P și C-254/99 P, Rec., p. I-8375, punctul 465 ; se vedea, de asemenea, în acest sens, Hotărârea Tribunalului din 14 mai 1998, KNP BT/Comisia, T-309/94, Rec., p. II-1007, punctul 68).

247 Ținând seama de termenii de la punctul 1A al șaselea paragraf din liniile directoare pentru calculul amenzilor menționate mai sus, este necesar să se considere că Comisia a păstrat o marjă de apreciere în raport cu oportunitatea unei ponderări a amenzilor în funcție de dimensiunea fiecărei întreprinderi. Astfel, Comisia nu este obligată, la momentul stabilirii cuantumului amenzilor, să se asigure că, în cazul în care sunt aplicate amenzi mai multor întreprinderi implicate în aceeași încălcare, cuantumurile finale ale amenzilor reflectă o diferențiere între întreprinderile în cauză în ceea ce privește cifra lor de afaceri globală (a se vedea, în acest sens, cu toate că s-a formulat recurs împotriva acestora, hotărârile Tribunalului LR AF 1998/Comisia, punctul 216 de mai sus, punctul 278, și din 19 martie 2003, CMA CGM și alții/Comisia, T-213/00, Rec., p. II-913, punctul 385).

248 În speță, Comisia a constatat, la considerentul 165 al deciziei atacate, că toate întreprinderile destinate ale deciziei atacate erau de dimensiuni mari, astfel încât nu era necesar să se efectueze, pentru acest motiv, o diferențiere între cuantumurile reținute pentru amenzi.

249 În această privință, Comisia a subliniat în memoriul său în apărare, fără a fi contrazisă de Mannesmann, că aceasta din urmă nu este o întreprindere mică sau mijlocie. Astfel, Recomandarea 96/280, aplicabilă la momentul adoptării deciziei atacate precizează, în special, că întreprinderile trebuie să aibă mai puțin de 250 de angajați și să aibă ori o cifră de afaceri anuală care nu depășește 40 milioane EUR, ori un bilanț anual care nu depășește 27 milioane EUR. În Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei din 6 mai 2003 privind definiția microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (JO L 124, p. 36), aceste ultime două praguri au fost revizuite crescător pentru a fi fixate la 50 milioane și, respectiv, 43 milioane EUR.

250 Deși Tribunalul nu dispune de cifre privind numărul de salariați și bilanțul Mannesmann, este necesar să se constate că cifra de afaceri a Mannesmann în 1998, adică 2 321 milioane EUR (a se vedea considerentul 13 al deciziei atacate) era de mai mult de patru ori mai mare decât limita prevăzută în recomandările succesive ale Comisiei în raport cu acest criteriu. Astfel, este necesar să se considere, pe baza informațiilor prezentate Tribunalului, că Comisia nu a comis o eroare constatând, la considerentul 165 al deciziei atacate, că această întreprindere era de mari dimensiuni.

251 În ceea ce privește rolul jucat de Mannesmann în încălcare, trebuie subliniat că participarea sa la acordul de împărțire a piețelor rezultă din angajamentul pe care l-a dat de a nu vinde produsele în cauză pe alte piețe. Fiecare producător și-a luat același angajament, adică de a nu vinde tuburile OCTG standard și conductele de transport pe piața internă a celorlalți membri ai clubului Europa-Japonia. Or, după cum a fost evidențiat la punctul 233 de mai sus, Comisia s-a bazat în principal pe natura puternic anticoncurențială a acestui angajament în scopul de a determina caracterul „foarte grav” al încălcării constatate la articolul 1 din decizia atacată.

252 În măsura în care Mannesmann este singurul membru german al clubului Europa-Japonia, trebuie constatat că prezența sa a fost suficientă pentru a extinde aria geografică de

aplicare a acordului anticoncurențial la teritoriul unui stat membru al Comunităților. Dat fiind angajamentul său de a nu-și vinde tuburile pe piața celorlalte state membre ale Comunității vizate de acord, Mannesmann a contribuit de asemenea la reducerea concurenței actuale sau potențiale pe aceste piețe. Prin prezența sa la reuniunile clubului menționat, aceasta a aderat, sau cel puțin i-a făcut pe ceilalți participanți să creadă că adera, în principiu la conținutul acordului anticoncurențial încheiat în cadrul acestora. Or, din dosar rezultă, în special din cifrele reluate în tabelul de la considerentul 68 al deciziei atacate, că împărțirea pieței prevăzută în înțelegere a fost aplicată în practică, cel puțin într-o anumită măsură, și că aceasta a avut în mod necesar un impact real asupra condițiilor de concurență de pe piețele comunitare. Prin urmare, este necesar să se constate că participarea Mannesmann la încălcare a avut un impact semnificativ pe piața comunitară.

253 Astfel, întrucât Comisia a constatat în decizia atacată că cele patru întreprinderi japoneze vizate erau de mari dimensiuni (a se vedea 248 de mai sus) și a ținut cont în mod global de impactul relativ redus al încălcării pe piețele în cauză (a se vedea 235 și 241 de mai sus), argumentul Mannesmann nu este suficient pentru a demonstra că Comisia a depășit limitele puterii sale de apreciere în speță prin faptul că aceasta nu a aplicat punctul 1A al șaselea paragraf din liniile directoare pentru calculul amenzilor.

254 În cele din urmă, în ceea ce privește argumentul Mannesmann referitor la faptul că două amenzi distincte au fost aplicate acestuia și întreprinderii Vallourec în ciuda fuziunii activităților lor de producție de tuburi în 1997 (a se vedea considerentele 12 și 15 ale deciziei atacate), trebuie subliniat că, în principiu, persoana fizică sau juridică care conducea întreprinderea în cauză la momentul în care încălcarea normelor comunitare de concurență a fost comisă trebuie să răspundă de aceasta chiar dacă, la data adoptării deciziei de constatare a încălcării, exploatarea întreprinderii a trecut sub responsabilitatea unei alte persoane (Hotărârea Krupp Thyssen Stainless și Acciai speciali Terni/Comisia, punctul 210 de mai sus, punctul 57). Totuși, nu este acesta cazul atunci când persoana sub responsabilitatea căreia exploatarea întreprinderii este plasată începând de la acel moment a declarat că acceptă să fie considerată responsabilă pentru faptele reproșate predecesorului său (Hotărârea Krupp Thyssen Stainless și Acciai speciali Terni/Comisia, citată anterior, punctul 62).

255 Trebuie constatat că, în speță, Mannesmann este persoana juridică care a condus o întreprindere ce a participat la încălcarea constatată la articolul 1 din decizia atacată pe durata acestei încălcări și că Vallourec este persoana juridică care a condus, în aceeași perioadă, o altă întreprindere, independentă de prima, care a participat la aceeași încălcare. Or, nu reiese deloc din dosar că Mannesmann, Vallourec sau vreuna dintre filialele lor a făcut o declarație de răspundere în speță. În orice caz, norma descrisă la punctul precedent nu permite să se considere că, în circumstanțele în care și declarantul a participat la încălcare în mod autonom, o amendă unică, al cărei quantum ar fi inferior quantumului celor două amenzi care ar fi fost aplicate întreprinderilor autonome, ar trebui aplicată declarantului.

256 Din toate cele precedente rezultă că argumentele Mannesmann rezumate mai sus nu ar putea justifica o reducere a quantumului amenzii sale în prezenta procedură.

În ceea ce privește durata

– Argumentele părților

257 Mannesmann contestă aprecierea Comisiei în ceea ce privește durata încălcării. Cu toate că reuniunile clubului Europa–Japonia au început în 1977 și s-au încheiat în 1995, perioada încălcării reținută ar fi limitată la cinci ani (1990–1995), date fiind acordurile de autolimitare

a exporturilor încheiate între Comisie și autoritățile japoneze (considerentul 108 al deciziei atacate). Mannesmann îi reproșează Comisiei că nu a luat în considerare prelungirea acordurilor de autolimitare până la 31 decembrie 1990, în temeiul acordului din 28 decembrie 1989 încheiat între Comisie și Ministerul japonez al Comerțului Internațional și Industriei. Rezultă, potrivit Mannesmann, că cuantumul de bază al amenzii care i-a fost aplicată, fixat la zece milioane EUR, nu putea fi mărit decât cu 40 % (10 % pe an) ca urmare a duratei încălcării. Astfel, durata încălcării nu ar fi justificat decât o mărire a cuantumului de bază de patru milioane EUR. Prin urmare, Mannesmann solicită Tribunalului reducerea cuantumului amenzii cu un milion EUR.

258 Comisia respinge aceste motive pe care le consideră neîntemeiate. Astfel, reclamanta nu ar aduce nicio dovadă a afirmației sale potrivit căreia acordurile de autolimitare încheiate cu guvernul japonez ar fi durat până la 31 decembrie 1990.

– Constatările Tribunalului

259 Trebuie subliniat mai întâi că Comisia a constatat, la considerentul 108 al deciziei atacate, că ar fi putut reține existența încălcării începând din 1977, dar a ales să nu facă acest lucru dată fiind existența acordurilor de autolimitare. Astfel, la articolul 1 din decizia atacată, aceasta nu a reținut existența încălcării decât din 1990. Trebuie constatat că acest demers constituie o concesie făcută de Comisie destinatarilor deciziei atacate.

260 Este important să se evidențieze că niciuna dintre părți nu a susținut în fața Tribunalului că era necesar să se conteste această concesie în prezenta cauză. În consecință, examinarea Tribunalului în cadrul prezentei proceduri nu trebuie să vizeze legalitatea sau oportunitatea concesiei menționate, ci doar întrebarea dacă, după ce a făcut în mod expres acea concesie în motivele deciziei atacate, Comisia a aplicat-o corect în speță. Este necesar să se amintească, în această privință, că trebuie Comisia să aducă probe precise și concordante pentru a folosi ca temei pentru convingerea fermă că încălcarea a fost comisă, din moment ce sarcina probei în ceea ce privește existența încălcării și, prin urmare, durata sa, îi revine (hotărârile Curții din 28 martie 1984, CRAM și Rheinzink/Comisia, 29/83 și 30/83, Rec., p. 1679, punctul 20; din 31 martie 1993, Ahlström Osakeyhtiö și alții/Comisia, denumită „Pâte de bois II”, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 și C-125/85 până la C-129/85, Rec., p. I-1307, punctul 127; hotărârile Tribunalului din 10 martie 1992, SIV și alții/Comisia, T-68/89, T-77/89 și T-78/89, Rec., p. II-1403, punctele 193–195, 198–202, 205–210, 220–232, 249–250 și 322–328, și din 6 iulie 2000, Volkswagen/Comisia, T-62/98, Rec., p. II-2707, punctele 43 și 72).

261 Astfel, concesia descrisă mai sus face din pretinsa încetare a acordurilor de autolimitare criteriul determinant pentru a aprecia dacă existența încălcării trebuia reținută pentru anul 1990. Dat fiind că este vorba de acorduri încheiate pe plan internațional între guvernul japonez, reprezentat de Ministerul Industriei și Comerțului Exterior, și Comunitatea, reprezentată de Comisie, este necesar să se constate că aceasta din urmă ar fi trebuit să păstreze documentația care confirmă data la care acordurile menționate au luat sfârșit, conform principiului de bună administrare. Prin urmare, Comisia ar fi trebuit să fie în măsură să prezinte această documentație în fața Tribunalului. Cu toate acestea, Comisia a afirmat în fața Tribunalului că a căutat în arhivele sale, dar că nu era în măsură să prezinte documente care să ateste data încheierii acestor acorduri.

262 Dacă, în mod general, o parte reclamantă nu poate transfera sarcina probei părții pârâte prevalându-se de circumstanțe pe care nu este în măsură să le stabilească, noțiunea de sarcină a probei nu ar putea fi aplicată în beneficiul Comisiei în speță în ceea ce privește data de încetare a acordurilor internaționale pe care aceasta le-a încheiat. Incapacitatea inexplicabilă a

Comisiei de a prezenta probe referitoare la o circumstanță care o privește în mod direct privează Tribunalul de posibilitatea de a se pronunța în cunoștință de cauză în ceea ce privește data încetării acestor acorduri. Ar fi contrar principiului buneii administrării a justiției ca consecințele acestei incapacități a Comisiei să fie suportate de întreprinderile destinate ale deciziei atacate care, spre deosebire de instituția pârâtă, nu erau în postura de a aduce dovada care lipsea.

263 În aceste condiții, este necesar să se considere, cu titlu excepțional, că îi revenea Comisiei sarcina de a aduce dovada acestei încetări. Or, trebuie constatat că nu a fost adusă de Comisie dovada datei la care acordurile de autolimitare au încetat, nici în decizia atacată, nici în fața Tribunalului.

264 În orice caz, reclamantele japoneze au prezentat probe care atestă extinderea acordurilor de autolimitare până la 31 decembrie 1990, cel puțin la nivelul Japoniei, ceea ce susține teza reclamantei în prezenta procedură (Hotărârea JFE Engineering și alții/Comisia, punctul 102 de mai sus, punctul 345). Este necesar să se considere că Tribunalul poate, în cauze conexe unde toate părțile au avut ocazia să consulte toate dosarele, să țină cont din oficiu de probele conținute în dosarele cauzelor paralele (a se vedea, în acest sens, hotărârile Tribunalului din 13 decembrie 1990, Nefarma și Bond van Groothandelaren in het Farmaceutische Bedrijf/Comisia, T-113/89, Rec., p. II-797, punctul 1 și Prodifarma și alții/Comisia, T-116/89, Rec., p. II-843, punctul 1). Or, în speță, Tribunalului i se cere să se pronunțe în cadrul unor cauze conexe în scopul procedurii orale având ca obiect aceeași decizie de încălcare și în care toate părțile reclamante au solicitat să fie modificat cuantumul amenzilor pe care li s-a impus să le plătească. Astfel, Tribunalul are în mod formal cunoștință, în prezenta cauză, de probele prezentate de cele patru reclamante japoneze.

265 Trebuie subliniat, de altfel, că Mannesmann solicită Tribunalului nu doar să anuleze decizia atacată în ceea ce privește data de începere a încălcării reținută la articolul 1 și, în această măsură, durata acestei încălcări, ci, în plus, să reducă, în exercitarea competenței de fond atribuită Tribunalului, în conformitate cu articolul 229 CE, de articolul 17 din Regulamentul nr. 17, cuantumul amenzii sale pentru a ține seama de această reducere a duratei. Această competență de fond are drept consecință faptul că Tribunalul, atunci când modifică actul atacat modificând cuantumul amenzilor aplicate de Comisie, trebuie să țină seama de toate circumstanțele de fapt relevante (Hotărârea Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia, punctul 246 de mai sus, punctul 692). În aceste condiții și din moment ce toate reclamantele au contestat faptul că Comisia a reținut încălcarea începând de la 1 ianuarie 1990, nu ar fi corect ca Tribunalul să aprecieze izolat situația fiecăreia dintre părțile reclamante în circumstanțele cazului în speță limitându-se doar la elementele de fapt pe care acestea au ales să le menționeze pentru a-și susține cauza și omițând să țină cont de cele pe care alte părți reclamante sau Comisia le-au putut invoca.

266 De altfel, nici Mannesmann, nici, *a fortiori*, Comisia nu au pretins că acordurile de autolimitare erau încă în vigoare în 1991.

267 În aceste condiții, este necesar să se considere, în scopul prezentei proceduri, că acordurile de autolimitare, încheiate între Comisie și autoritățile japoneze, au rămas în vigoare până la sfârșitul anului 1990.

268 Din cele de mai sus rezultă că, în lumina concesiilor făcute de Comisie în decizia atacată, durata încălcării reținută la articolul 1 din decizia atacată trebuie redusă cu un an. Astfel, articolul 1 din decizia atacată trebuie anulat în măsura în care acesta reține existența încălcării pe care o reproșează întreprinderii Mannesmann înainte de 1 ianuarie 1991.

269 În ceea ce privește data la care a luat sfârșit încălcarea, trebuie subliniat că, în cadrul ședinței, ca răspuns la o întrebare a Tribunalului, Comisia a precizat că, în decizia atacată, anul 1995 nu a fost luat în calcul în scopul calculării cuantumului amenzilor. Mannesmann nu a contestat această apreciere în ceea ce privește sfârșitul încălcării în fața Tribunalului.

270 Din cele de mai sus rezultă că durata care trebuie reținută pentru încălcarea menționată la articolul 1 din decizia atacată este de patru ani, adică de la 1 ianuarie 1991 până la 1 ianuarie 1995. Prin urmare, este necesar să se reducă cuantumul amenzii aplicate întreprinderii Mannesmann pentru a ține seama de această circumstanță.

Cu privire la pretensele circumstanțe atenuante

– Argumentele părților

271 Mannesmann reproșează Comisiei că nu a luat în considerare anumite circumstanțe atenuante care justificau o reducere a cuantumului amenzii. Desigur, Comisia ar fi reținut, cu titlu de circumstanțe atenuante, situația de criză a industriei siderurgice și ar fi redus, în acest temei, cuantumul amenzii cu 10%. Cu toate acestea, alte circumstanțe ar fi justificat o reducere mai mare a cuantumului amenzii. Mannesmann invocă în special faptul că acordul vizat de articolul 1 din decizia atacată a rămas fără efecte. În plus, aceasta amintește că a pus capăt comportamentelor reproșate de la primele intervenții ale Comisiei. În fine, Mannesmann menționează că a cooperat în cadrul anchetei conduse de Comisie.

272 Comisia respinge aceste alegații. Aceasta estimează că motivul conform căruia acordul în cauză nu a avut efecte nu poate viza decât, în cel mai bun caz, contractul de furnizare pe care l-a încheiat cu Corus, care face obiectul articolului 2 din decizia atacată. În măsura în care nu a fost aplicată nicio amendă în temeiul acestui articol, problema circumstanțelor atenuante ar fi lipsită de relevanță. În ceea ce privește celelalte capete de cerere, alegațiile întreprinderii Mannesmann referitoare la cooperarea sa nu ar fi suficient susținute.

– Constatările Tribunalului

273 Este necesar să se amintească, în primul rând, că, în speță, Comisia a acordat o reducere de 10% din cuantumul amenzii în temeiul unei circumstanțe atenuante, adică situația de criză care afecta industria siderurgică la data faptelor.

274 Este necesar să se amintească, în continuare, că trebuia Comisia să se conformeze termenilor propriilor sale linii directoare la fixarea cuantumului amenzilor. Cu toate acestea, nu este indicat în liniile directoare pentru calculul amenzilor că trebuie Comisia întotdeauna să ia în calcul separat fiecare dintre circumstanțele atenuante enumerate la punctul 3 din aceste linii. La punctul 3 menționat, intitulat „[c]ircumstanțe atenuante”, este prevăzută „diminuarea cuantumului de bază pentru circumstanțe atenuante particulare, precum: [...]”. Este necesar să se considere că, deși circumstanțele enumerate în lista care figurează la punctul 3 din liniile directoare sunt în mod cert printre cele care pot fi luate în considerare de Comisie într-un caz dat, aceasta nu este obligată să acorde o reducere suplimentară pe un astfel de temei în mod automat, atunci când o întreprindere înaintează elemente de natură să indice prezența uneia dintre aceste circumstanțe. Astfel, caracterul adecvat al unei eventuale reduceri a amenzii în temeiul circumstanțelor atenuante trebuie apreciat din punct de vedere global ținând seama de toate circumstanțele relevante.

275 Este necesar să se amintească, într-adevăr, în acest context, jurisprudența anterioară adoptării liniilor directoare potrivit căreia Comisia dispune de o putere de apreciere care îi

permite să ia sau să nu ia în considerare anumite elemente atunci când fixează cuantumul amenzilor pe care intenționează să le aplice, în funcție în special de circumstanțele speței (a se vedea, în acest sens, Ordonanța SPO și alții/Comisia, punctul 246 de mai sus, punctul 54, și hotărârile Ferriere Nord/Comisia, punctul 246 de mai sus, punctele 32 și 33, și Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia, punctele 246 de mai sus, punctul 465; a se vedea, de asemenea, în acest sens, Hotărârea KNP BT/Comisia, punctul 246 de mai sus, punctul 68). Astfel, în absența unei indicații de natură imperativă în liniile directoare în ceea ce privește circumstanțele atenuante de care se poate ține seama, trebuie să se considere că Comisia a păstrat o anumită marjă de apreciere pentru a aprecia în mod global importanța unei eventuale reduceri a cuantumului amenzilor în temeiul circumstanțelor atenuante.

276 În orice caz, trebuie menționat, în ceea ce privește argumentul Mannesmann potrivit căruia acordul de împărțire a piețelor vizat de articolul 1 din decizia atacată a rămas fără efecte, că, în conformitate cu ce a fost susținut mai sus, nu acesta este cazul în speță. Pe de altă parte, împărțirea piețelor prevăzută în cartelul în cauză a fost aplicată în practică cel puțin într-o anumită măsură și aceasta a avut în mod necesar un impact real asupra condițiilor de concurență care există pe piețele comunitare (a se vedea punctele 251 și următoarele de mai sus). În plus, este necesar să se amintească în această privință că fixarea cuantumului în funcție de gravitate la 50 % din cuantumul minimal reținut în mod obișnuit în cazul unei încălcări „foarte grave”, evidențiată la punctul 235 de mai sus, reflectă în mod adecvat faptul, recunoscut chiar de către Comisie, că acest impact a fost limitat (a se vedea de asemenea punctul 241 de mai sus).

277 Este necesar, prin urmare, să se interpreteze a doua liniuță de la punctul 3 din liniile directoare în sensul că nu este obligația Comisiei să recunoască existența unei circumstanțe atenuante datorită absenței punerii în aplicare a unei înțelegeri decât dacă întreprinderea care invocă această circumstanță poate demonstra că s-a opus în mod clar și considerabil punerii în aplicare a acestei înțelegeri, încât a perturbat chiar funcționarea acesteia și că nu a aderat la acord în aparență și, prin aceasta nu a incitat alte întreprinderi să pună în aplicare înțelegerea în cauză. Astfel, faptul că o întreprindere, a cărei participare la o concentrare cu concurenții săi pentru a împărți piețele este stabilă, nu s-a comportat pe piață după cum a convenit cu concurenții săi nu constituie în mod necesar un element care trebuie luat în considerare ca circumstanță atenuantă, la determinarea cuantumului amenzii care trebuie aplicată (Hotărârea Tribunalului din 14 mai 1998, SCA Holding/Comisia, T-327/94, Rec., p. II-1373, punctul 142).

278 Astfel cum a arătat Tribunalul în Hotărârea Ciment, punctul 42 de mai sus (punctul 1389), o întreprindere care nu se distanțează de rezultatele unei reuniuni la care a asistat își păstrează, în principiu, „întreaga răspundere pentru participarea la cartel”. Ar fi prea ușor pentru întreprinderi să minimizeze riscul de a plăti o amendă consistentă dacă acestea puteau profita de o înțelegere ilicită și puteau beneficia apoi de o reducere a amenzii din motivul că nu avuseseră decât un rol limitat în punerea în aplicare a încălcării, în timp ce atitudinea lor a incitat alte întreprinderi să se comporte într-un mod mai dăunător pentru concurență.

Din cele de mai sus rezultă că, presupunând chiar că Mannesmann și/sau alți membri ai clubului Europa-Japonia nu au respectat întru totul acordul de împărțire a piețelor, această circumstanță nu ar justifica aplicarea prevederilor de la punctul 3 a doua liniuță din liniile directoare pentru reducerea amenzii în temeiul unei circumstanțe atenuante în speță.

280 În ceea ce privește argumentul referitor la încetarea imediată a încălcării, este necesar să se considere că „încetarea încălcărilor de la primele intervenții ale Comisiei”, menționată la punctul 3 din liniile directoare, nu poate din punct de vedere logic să constituie o circumstanță

atenuantă decât dacă există motive pentru care să se presupună că întreprinderile în cauză au fost încurajate să își înceteze comportamentele anticoncurențiale de către intervențiile în cauză. Într-adevăr, reiese că scopul acestei dispoziții este acela de a încuraja întreprinderile să pună capăt comportamentelor anticoncurențiale din momentul în care Comisia inițiază o anchetă în această privință.

281 Din cele de mai sus rezultă, în special, că o reducere a cuantumului amenzii nu ar putea fi aplicată în temeiul punctului 3 din liniile directoare privind încetarea încălcării de la primele verificări, în cazul în care încălcarea ar fi luat deja sfârșit înainte de data primelor intervenții ale Comisiei sau în cazul în care o decizie fermă de a-i pune capăt ar fi fost deja luată de aceste întreprinderi înainte de această dată. Într-adevăr, deși este, în mod cert de dorit ca întreprinderile să înceteze comportamentul ilicit înainte ca Comisia să intervină, reiese din formularea punctului 3 din liniile directoare că acest punct vizează situația în care întreprinderile reacționează pozitiv la o anumită intervenție încetând eventuale comportamente anticoncurențiale, obiectivul fiind acela de a crea un stimulent pentru ca întreprinderile să aibă această reacție. Aplicarea acestei dispoziții în favoarea unei întreprinderi, de către Comisie, în exercitarea puterii sale de apreciere sau de către Tribunal în exercitarea competenței sale de fond, ar fi în mod special adecvată într-o situație unde caracterul anticoncurențial al comportamentului în cauză nu este evident. În schimb, aplicarea sa ar fi mai puțin adaptată, în principiu, într-o situație în care acesta este clar anticoncurențial, presupunând că este stabilit. Trebuie constatat că, în speță, caracterul anticoncurențial al acordului de împărțire a piețelor sancționat la articolul 1 din decizia atacată nu este pus la îndoială.

282 În plus, aplicarea unei reduceri în circumstanțele descrise în prima frază de la punctul precedent ar dubla reducerea pentru durată, care, conform liniilor directoare, este aplicată în calculul amenzilor. Această luare în calcul are ca obiectiv specific sancționarea întreprinderilor care încalcă normele în materie de concurență în cursul unei perioade prelungite mai sever decât a celor ale căror încălcări sunt de scurtă durată. Astfel, reducerea cuantumului unei amenzi pe motiv că o întreprindere și-a încheiat comportamentele ilicite înainte de primele verificări din partea Comisiei ar avea ca efect avantajarea pentru a doua oară a întreprinderilor responsabile de încălcări de scurtă durată.

283 Este necesar să se menționeze în speță că în Hotărârea JFE Engineering și alții/Comisia, punctul 102 de mai sus, Tribunalul a considerat, în lumina motivelor și argumentelor înaintate de reclamantele în aceste cauze, că încălcarea nu ar trebui reținută împotriva lor după 1 iulie 1994, din moment ce nu exista nici o dovadă că o reuniune a clubului Europa-Japonia a avut loc în toamna anului 1994 în Japonia, conform practicii urmate până la acea dată. Din această circumstanță reiese că încălcarea probabil se încheiase sau cel puțin era în curs de încheiere la momentul în care Comisia a inițiat verificări la 1 și 2 decembrie 1994.

284 Rezultă că faptul că comportamentele ilicite care constituie încălcarea reținută la articolul 1 din decizia atacată nu au continuat după data primelor inspecții efectuate de Comisie nu justifică o reducere a amenzii aplicate întreprinderii Mannesmann în circumstanțele cazului în speță.

285 În cele din urmă, în ceea ce privește argumentul Mannesmann potrivit căruia cooperarea sa ar fi trebuit să fie luată în calcul cu titlu de circumstanță atenuantă, acesta va fi examinat la punctele 307 și următoarele de mai jos în cadrul motivului întemeiat pe comunicarea privind cooperarea.

286 În lumina celor precedente și ținând seama de faptul că Comisia a redus deja amenzile în speță pentru a ține seama de circumstanța atenuantă referitoare la situația de criză economică din sectorul tuburilor din oțel (a se vedea considerentele 168 și 169 ale deciziei atacate), este necesar să se respingă toate motivele întreprinderii Mannesmann întemeiate pe absența unei reduceri suplimentare în temeiul altor circumstanțe pretins atenuante.

Cu privire la pretinsa cooperare a Mannesmann

– Argumentele părților

287 Mannesmann pretinde că Comisia nu a respectat comunicarea privind cooperarea. Aceasta susține că a fost încălcat de către Comisie principiul egalității de tratament în ceea ce o privește.

288 Mai întâi, aceasta estimează că a făcut obiectul unui tratament discriminatoriu în raport cu Vallourec. Ca și aceasta din urmă, ar fi răspuns solicitărilor de informații ale Comisiei. Și-ar fi adus un aport important în asistarea Comisiei în cursul anchetei (considerentele 62, 67, 72 și 170 ale deciziei atacate), în special datorită declarațiilor domnului Becher. De asemenea, Mannesmann, ca și Vallourec, nu ar fi contestat materialitatea faptelor care îi erau reproșate (considerentul 174 al deciziei atacate).

289 Aceasta amintește că Vallourec nu a furnizat informații Comisiei din propria sa inițiativă, ci a fost prima întreprindere care a făcut obiectul verificărilor în septembrie 1996. Comisia ar fi efectuat verificări la Mannesmann, în aprilie 1997. Chiar dacă este adevărat că din punct de vedere cronologic primele informații de care Comisia a putut dispune veneau de la Vallourec, nu ar fi mai puțin adevărat că această circumstanță nu ține decât de alegerea Comisiei cu privire la ordinea pentru efectuarea verificărilor sale la întreprinderile în cauză. Comisia nu ar putea deduce dintr-o astfel de alegere discreționară consecințe prejudiciabile pentru întreprinderile cărora o impune, în acest caz, Mannesmann.

290 Mannesmann formulează critici comparabile cu privire la tratamentul acordat întreprinderii Dalmine (considerentul 172 al deciziei atacate). Cu toate că Mannesmann ar fi cooperat la anchetă într-o măsură comparabilă cu cea a Dalmine, Comisia ar fi redus cu 20 % amenda aplicată acesteia din urmă. Comisia nu ar putea justifica o astfel de diferență de tratament pe motiv că Mannesmann a formulat o acțiune împotriva unei decizii a Comisiei adoptate în temeiul articolului 11 alineatul (5) din Regulamentul nr. 17. De fapt, Dalmine a formulat o acțiune similară, respinsă ca inadmisibilă în mod evident, de către Tribunal. În orice caz, Comisia nu ar putea extrage nicio consecință din exercitarea legitimă a dreptului său fundamental de a formula o acțiune.

291 Comisia precizează că a efectuat o verificare în spațiile întreprinderii Mannesmann la 1 și 2 decembrie 1994. Prin urmare, motivele referitoare la tratamentele discriminatorii în raport cu Vallourec ar fi lipsite de obiect.

292 Atitudinea Vallourec nu ar putea fi comparată cu cea a Mannesmann. Vallourec ar fi fost singura întreprindere care a comunicat elemente substanțiale cu privire la existența și conținutul înțelegerii. Aceste elemente ar fi facilitat sarcina Comisiei cu privire la constatarea încălcărilor. Vallourec nu ar fi contestat materialitatea faptelor. Aceasta ar fi beneficiat astfel de o reducere cu 40 % a amenzii.

293 În schimb, Mannesmann nu ar fi cooperat la anchetă. Declarațiile domnului Becher ar fi fost făcute cu ocazia unei verificări efectuate de Comisie în sediile Mannesmann, ca răspuns

la întrebările care îi erau adresate și nu ar fi făcut decât să confirme elemente deja stabilite. Pe tot parcursul anchetei, Mannesmann ar fi adoptat o atitudine ambiguă. Cu toate că nu a contestat faptele, nu și-ar fi exprimat în mod clar poziția (considerentul 174 al deciziei atacate). Mannesmann ar fi refuzat, de altfel, să furnizeze anumite informații care i-au fost solicitate în temeiul articolului 11 alineatul (5) din Regulamentul nr. 17. Pentru aceste motive, aceasta nu ar fi beneficiat de o reducere de 20 % din amendă în același temei ca și Dalmine.

294 În această privință, rolul pasiv al unei întreprinderi nu ar justifica o reducere a cuantumului amenzii în temeiul comunicării privind cooperarea. Pentru a beneficia de o reducere a cuantumului amenzii, această comunicare ar solicita ca o întreprindere să informeze Comisia că nu intenționează să conteste materialitatea faptelor după ce a luat cunoștință de motive (a se vedea punctul D 2 din comunicarea privind cooperarea și Hotărârea Mayr Melnhof/Comisia, punctul 208 de mai sus, punctul 309).

– Constatările Tribunalului

295 Potrivit unei jurisprudențe consacrate, Comisia nu ar putea, în cadrul aprecierii cooperării furnizate de întreprinderi, să nu țină seama de principiul egalității de tratament, principiu general de drept comunitar, care, potrivit unei jurisprudențe constante, este încălcat atunci când situații comparabile sunt tratate în mod diferit sau când situații diferite sunt tratate identic, dacă un astfel de tratament nu este în mod obiectiv justificat (Hotărârea Krupp Thyssen Stainless și Acciai speciali Terni/Comisia, punctul 210 de mai sus, punctul 237 și jurisprudența citată).

296 Este necesar să se amintească și că, pentru a justifica reducerea cuantumului unei amenzi în temeiul cooperării, comportamentul unei întreprinderi trebuie să faciliteze sarcina Comisiei care constă în constatarea și reprimarea încălcărilor normelor comunitare ale concurenței (Hotărârea Mayr-Melnhof/Comisia, punctul 208 de mai sus, punctul 309 și jurisprudența citată).

297 Este necesar să se menționeze, în speță, că declarațiile domnului Verluca făcute în calitate sa de reprezentant al Vallourec ca răspuns la întrebările adresate acestei societăți de către Comisie, sunt probele-cheie din dosar în prezenta cauză.

298 Desigur, în măsura în care întreprinderile furnizează Comisiei, în același stadiu al procedurii administrative și în circumstanțe asemănătoare, informații similare cu privire la faptele care le sunt reproșate, gradele cooperării furnizate de ele trebuie considerate comparabile (a se vedea, prin analogie, Hotărârea Krupp Thyssen Stainless și Acciai speciali Terni/Comisia, punctul 210 de mai sus, punctele 243 și 245).

299 Cu toate acestea, dacă răspunsurile la întrebările furnizate de Mannesmann, în special declarația domnului Becher amintită la considerentul 63 al deciziei atacate au fost de o anumită utilitate pentru Comisie, acestea nu fac decât să confirme, și aceasta în mod mai puțin precis și explicit, unele dintre informațiile deja furnizate de Vallourec prin intermediul declarațiilor domnului Verluca. În special, domnul Verluca a evidențiat că fiecare membru al clubului Europa–Japonia era obligat să respecte piața națională a fiecăruia dintre ceilalți membri ai acestui club, precizând că piața offshore a Regatului Unit avea un statut special, aceasta fiind „semiprotejată”. Acesta a precizat de asemenea durata și modul de funcționare a acordului de împărțire a piețelor.

300 Trebuie constatat că domnul Verluca nu s-a mulțumit să răspundă la întrebările adresate de Comisie, la prima verificare la Vallourec în septembrie 1996, în raport cu funcționarea

clubului Europa-Japonia și cu normele fundamentale. Într-adevăr, din declarațiile domnului Verluca, apreciate în ansamblul lor, rezultă o disponibilitate veritabilă pentru cooperare efectivă în cadrul anchetei conduse de Comisie. Domnul Becher, în schimb, în ceea ce privește normele fundamentale, a menționat doar excluderea producătorilor japonezi de pe piețele europene și a producătorilor europeni de pe piețele japoneze, fără a furniza mai multe detalii în această privință.

301 Este necesar să se considere că utilitatea declarației domnului Becher stă exclusiv în faptul că acesta coroborează, într-o anumită măsură, declarațiile domnului Verluca care erau deja la dispoziția Comisiei, și că, în consecință, această declarație nu a ușurat sarcina Comisiei în mod semnificativ și, prin urmare, suficient pentru a justifica o reducere a cuantumului amenzii în temeiul cooperării.

302 Prin urmare, este necesar să se considere că informațiile furnizate Comisiei de către Mannesmann înainte de trimiterea comunicării privind obiecțiunile nu sunt comparabile cu cele furnizate de Vallourec. În orice caz, aceste informații nu sunt suficiente pentru a justifica o reducere a cuantumului amenzii aplicate în temeiul comunicării privind cooperarea.

303 În ceea ce privește comparația cu cooperarea Dalmine, invocată de Mannesmann, trebuie menționat că, pentru a beneficia de o reducere a cuantumului amenzii în temeiul necontestării faptelor, conform punctului D2 din comunicarea privind cooperarea, o întreprindere trebuie să informeze Comisia în mod explicit că nu intenționează să conteste materialitatea faptelor, după ce a luat cunoștință de comunicarea privind obiecțiunile (Hotărârea Mayr Melnhof/Comisia, punctul 208 de mai sus, punctul 309). În absența unei astfel de declarații exprese, nu s-ar putea considera că simpla pasivitate a unei întreprinderi ar facilita sarcina Comisiei, din moment ce îi revine sarcina de a stabili existența tuturor faptelor în decizia sa finală fără a putea invoca o declarație a întreprinderii în acest scop.

304 În această privință, trebuie subliniat că Dalmine a beneficiat de o reducere de 20 % tocmai pentru că a informat Comisia că nu contesta materialitatea faptelor pe care aceasta își întemeiase acuzațiile (considerentele 172 și 173 ale deciziei atacate). Circumstanța, evidențiată la considerentul 5 al deciziei atacate, potrivit căreia Dalmine a refuzat să răspundă la anumite întrebări adresate de Comisie înainte de trimiterea comunicării privind obiecțiunile este lipsită de relevanță în prezentul context, din moment ce reiese de la punctul D din comunicarea privind cooperarea că faptul de a face o declarație de necontestare a materialității faptelor după trimiterea comunicării privind obiecțiunile justifică o reducere a amenzii în mod autonom, fără a avea în vedere comportamentul întreprinderii înainte de trimiterea comunicării menționate.

305 În schimb, Comisia a menționat, la considerentul 174 al deciziei atacate, că Mannesmann nu și-a expus niciodată în mod clar poziția în această privință. Deși Mannesmann subliniază că nu a contestat faptele prezentate în comunicarea privind obiecțiunile, nici nu pretinde că a informat în mod expres Comisia că nu le contesta materialitatea.

306 În aceste condiții, trebuie constatat că argumentul Mannesmann nu justifică aplicarea celei de-a doua liniuțe de la punctul D2 din comunicarea privind cooperarea în vederea reducerii cuantumului amenzii care i-a fost aplicată.

307 În ceea ce privește argumentul Mannesmann potrivit căruia cooperarea sa justifică cu toate acestea o reducere a cuantumului amenzii în temeiul circumstanțelor atenuante, în conformitate cu punctul 3 din liniile directoare, este necesar să se amintească, astfel cum s-a

considerat mai sus, că Comisia dispune de o marjă de apreciere în ceea ce privește aplicarea circumstanțelor atenuante.

Or, la punctul 3 a șasea liniuță din liniile directoare pentru calculul amenzilor este prevăzută, de exemplu, ca circumstanță atenuantă „colaborarea efectivă a întreprinderii în cadrul procedurii, în afara domeniului de aplicare a comunicării [asupra cooperării]”. Prin urmare, la a șasea liniuță menționată este în mod necesar vorba, cel puțin în ceea ce privește înțelegerile orizontale vizate de comunicarea menționată, de o cooperare care este insuficientă pentru a justifica o reducere în temeiul comunicării privind cooperarea.

308 Cu toate acestea, este necesar să se amintească și că, pentru a justifica reducerea cuantumului unei amenzi în temeiul cooperării, comportamentul unei întreprinderi trebuie să faciliteze sarcina Comisiei care constă în a constata și a pune capăt încălcărilor normelor comunitare de concurență (a se vedea punctul 296 de mai sus și jurisprudența citată). În aceste condiții, este necesar să se considere că ipoteza avută în vedere la punctul 3 a șasea liniuță din liniile directoare pentru calculul amenzilor este o situație excepțională în ceea ce privește înțelegerile orizontale vizate de aceste linii directoare, dat fiind că trebuie să fie vorba de o cooperare „efectivă” care a facilitat sarcina Comisiei, dar care nu este acoperită de comunicarea privind cooperarea.

309 În speță, Mannesmann nu a demonstrat că cooperarea sa a facilitat în mod real sarcina Comisiei constând în constatarea și reprimarea încălcărilor (a se vedea punctele 297–306 de mai sus). Astfel, nu este niciun motiv pentru care să se considere că Comisia și-a depășit limitele puterii de apreciere neacordând o reducere a cuantumului amenzii aplicate întreprinderii Mannesmann pe motiv că aceasta din urmă ar fi cooperat efectiv în cursul anchetei în sensul punctului 3 a șasea liniuță din liniile directoare.

310 În orice caz, Comisia menționează că Mannesmann, departe de a fi cooperat în cadrul anchetei sale, a refuzat chiar să furnizeze anumite informații, și aceasta în ciuda adoptării, la 15 mai 1998, a unei decizii în temeiul articolului 11 alineatul 5 din Regulamentul nr. 17 care o obligau să le prezinte. Deși Mannesmann a introdus o acțiune în fața Tribunalului în vederea anulării acestei decizii, care a fost înregistrată cu numărul T-112/98, nu a introdus o cerere de ordonanță președințială în cadrul acestei proceduri, cum ar fi putut să facă conform articolelor 242 CE și 243 CE. Demersul Mannesmann constând în contestarea legalității deciziei din 15 mai 1998 era, evident, perfect legitim și nu ar putea fi considerat ca indicând o absență a cooperării. Cu toate acestea, trebuie constatat că Mannesmann nu era îndreptățită să își mențină refuzul de a furniza informațiile în cauză în absența unor măsuri provizorii care să suspende aplicarea Deciziei din 15 mai 1998 și că, manifestându-se ca și cum s-ar fi acordat măsuri provizorii în favoarea sa, în timp ce aceasta nici nu le solicitase, nu s-a conformat obligațiilor care îi revin potrivit dreptului comunitar.

311 În plus, este necesar să se menționeze că, deși Mannesmann a obținut anularea parțială a acestei decizii în măsura în care Tribunalul a anulat, prin Hotărârea Mannesmannröhren-Werke/Comisia, punctul 8 de mai sus, unele dintre întrebările care făceau obiectul Deciziei din 15 mai 1998, reiese din această hotărâre că cea mai mare parte din datele pe care Mannesmann a refuzat să le prezinte fuseseră solicitate de Comisie în mod legitim. Hotărârea menționată a Tribunalului a făcut obiectul unui recurs formulat la Curte de către

Mannesmann, înregistrat cu numărul C-190/01. Totuși, această cauză a fost scoasă de pe rolul Curții prin Ordonanța din 4 octombrie 2001, Mannesmannröhren-Werke AG/Comisia, nepublicată în *Recueil*. În această privință, din referirea din această ordonanță la articolul 69 alineatul (5) din Regulamentul de procedură al Curții, coroborat cu articolul 122 alineatul al treilea din regulamentul menționat, reiese că aceasta a considerat, în ciuda menționării unui acord între părți în cererea de scoatere de pe rol inițială a reclamantei, că reclamanta și-a retras pur și simplu recursul și trebuia, din acest motiv, să suporte cheltuielile aferente acestuia.

312 În consecință, rezultă din ordonanța menționată că Hotărârea Mannesmannröhren-Werke/Comisia, punctul 8 de mai sus, a devenit definitivă. Astfel, este necesar să se concluzioneze că, dat fiind comportamentul ilegal al Mannesmann, Comisia nu a dispus de un număr important de date a căror prezentare o solicitase în mod legal în stadiul procedurii administrative. În aceste condiții, nu s-ar putea considera că atitudinea Mannesmann în stadiul procedurii administrative, evaluată în ansamblu, constituie un comportament de cooperare efectivă în speță.

313 În lumina celor precedente, motivele Mannesmann întemeiate pe pretinsa sa cooperare în stadiul procedurii administrative trebuie să fie respinse.

Cu privire la calculul amenzii

314 Din cele precedente rezultă că quantumul amenzii impuse întreprinderii Mannesmann trebuie să fie redus pentru a ține seama de faptul că durata încălcării reținute la articolul 1 din decizia atacată este fixată, în prezenta cauză, la patru ani mai degrabă decât la cinci ani.

315 Întrucât metoda de calcul a quantumului amenzilor reținută în liniile directoare a fost aplicată, în mod corect, de către Comisie, în speță, Tribunalul estimează, în exercitarea competenței sale de fond, că este necesar să se aplice această metodă deopotrivă în lumina concluziei de la punctul precedent.

316 Astfel, quantumul de bază al amenzii este fixat la zece milioane euro, majorat cu 10 % pentru fiecare an de încălcare, adică 40 % în total, ceea ce duce la o cifră de paisprezece milioane euro. Acest quantum trebuie apoi să fie redus cu 10 % în temeiul circumstanțelor atenuante conform considerentelor 168 și 169 ale deciziei atacate pentru a ajunge la un quantum definitiv pentru Mannesmann de 12 600 000 euro, în loc de 13 500 000 euro.

Cu privire la cheltuielile de judecată

317 Potrivit articolului 87 alineatul (3) din Regulamentul de procedură, Tribunalul poate să repartizeze cheltuielile de judecată sau poate decide ca fiecare parte să suporte propriile cheltuieli, în cazul în care părțile cad în pretenții cu privire la unul sau la mai multe capete de cerere. Întrucât fiecare parte a căzut efectiv în pretenții cu privire la unul sau mai multe capete de cerere în speță, se impune decizia ca reclamanta și Comisia să suporte fiecare propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a doua)

hotărăște:

1) Articolul 1 alineatul (2) din Decizia 2003/382/CE a Comisiei din 8 decembrie 1999, privind o procedură de aplicare a articolului 81 CE (Cauza IV/E-1/35.860-B – Tuburi din oțel fără sudură) este anulat în măsura în care reține existența încălcării reproșate de această dispoziție reclamantei înainte de 1 ianuarie 1991.

2) Cuantumul amenzii aplicate reclamantei la articolul 4 din Decizia 2003/382 este fixat la 12 600 000 euro.

3) Respinge acțiunea cu privire la celelalte capete de cerere.

4) Reclamanta și Comisia suportă propriile cheltuieli de judecată.

Forwood

Pirrung

Meij

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 8 iulie 2004.

Grefier

Președinte

H. Jung

J. Pirrung

Tablă de materii

Situația de fapt și procedura.....	2
Procedura în fața Tribunalului.....	2
Concluziile părților	2
Cu privire la cererea de anulare a deciziei atacate	2
Cu privire la motivele întemeiate pe vicii de procedură	3
Cu privire la motivul întemeiat pe o încălcare a drepturilor la apărare prin faptul că Comisia ar fi refuzat reclamantei accesul la anumite elemente din dosar.	3
– Argumentele părților	3
– Constatările Tribunalului.....	4
Cu privire la caracterul pretins insuficient al termenului de răspuns la comunicarea privind obiecțiunile	6
– Argumentele părților	6
– Constatările Tribunalului.....	7
Cu privire la utilizarea înscrisului „Cheie de repartizare” ca document incriminator.....	9
– Argumentele părților	9
– Constatările Tribunalului.....	10
Cu privire la pretinsa încălcare a dreptului la apărare care rezultă dintr-o discordanță între comunicarea privind obiecțiunile și decizia atacată referitor la încălcarea vizată la articolul 2 din aceasta din urmă	12
– Argumentele părților	12
– Constatările Tribunalului.....	13
Cu privire la existența încălcării articolului 81 alineatul (1) CE vizată la articolul 1 din decizia atacată.....	14
Cu privire la pretinsa contradicție dintre articolul 1 și articolul 2 din decizia atacată.....	14
– Argumentele părților	14
– Constatările Tribunalului.....	15
Cu privire la preținsele defecte ale raționamentului Comisiei referitor la încălcarea reținută la articolul 1 din decizia atacată.....	16
– Argumentele părților	16
– Constatările Tribunalului.....	17

Cu privire la existența încălcării articolului 81 alineatul (1) CE vizată la articolul 2 din decizia atacată.....	19
Argumentele părților	19
Constatările Tribunalului.....	22
Cu privire la cererea de reducere a cuantumului amenzii.....	30
Cu privire la normele care reglementează calculul amenzii	30
Argumentele părților	30
Constatările Tribunalului.....	31
Cu privire la determinarea cuantumului amenzii aplicate reclamantei.....	33
Cu privire la gravitatea încălcării reținute la articolul 1 din decizia atacată.....	33
– Argumentele părților	33
– Constatările Tribunalului.....	34
În ceea ce privește durata	38
– Argumentele părților	38
– Constatările Tribunalului.....	39
Cu privire la preținsele circumstanțe atenuante.....	41
– Argumentele părților	41
– Constatările Tribunalului.....	41
Cu privire la pretinsa cooperare a Mannesmann	44
– Argumentele părților	44
– Constatările Tribunalului.....	45
Cu privire la calculul amenzii	48
Cu privire la cheltuielile de judecată	48